

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

(بازنگری شده)

مقطع دکترای

شهرسازی

گروه ویژه معماری - شهرسازی

مصوبه هشتصد و سی و هفتمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۲/۴/۲۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی مقطع دکترای رشته شهرسازی

کارگروه ویژه: معماری-شهرسازی

گرایش:

رشته: شهرسازی

کد رشته:

مقطع: دکترا

شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی، در هشتصد و سی و هفتمین جلسه مورخ ۹۲/۴/۲۳، برنامه درسی بازنگری شده مقطع دکترای رشته شهرسازی را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی بازنگری شده مقطع دکترای رشته شهرسازی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجراء است:

الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می‌شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه بازنگری شده از تاریخ ۹۲/۴/۲۳ جایگزین برنامه درسی مقطع دکترای رشته شهرسازی مصوب نود و چهارمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۶۹/۸/۲۰ شده است و برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم‌الاجراء است.

ماده ۳: برنامه درسی بازنگری شده مقطع دکترای رشته شهرسازی در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رای صادره هشتصد و سی و هفتمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۹۲/۴/۲۳ درخصوص برنامه درسی بازنگری شده مقطع دکترای رشته شهرسازی:

۱. برنامه درسی بازنگری شده مقطع دکترای رشته شهرسازی که از سوی دانشگاههای علم و صنعت، تهران، هنر تهران، هنر اصفهان، شهید بهشتی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲. این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

حسین نادری منشر

نایب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی

دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: مشخصات کلی شامل مفاهیم، اصول و زمینه ها.....
۲	۱-۱- چارچوب نظری.....
۲	۱-۱-۱- فلسفه وجودی شهرسازی.....
۲	۲-۱-۱- ماهیت شهرسازی علم، هنر و علوم انسانی.....
۳	۳-۱-۱- شرایط جهانی، ملی و محلی.....
۳	۴-۱-۱- تقسیم کار در مقاطع سه گانه.....
۴	فصل دوم: جداول درسی شامل عناوین دروس و سامانه اجرا.....
۵	۱-۲- دلایل بازنگری برنامه.....
۵	۲-۲- اهداف برنامه جدید دکترای شهرسازی.....
۵	۱-۲-۲- بومی سازی.....
۶	۲-۲-۲- ارزش مداری.....
۶	۳-۲-۲- به روز نمایی.....
۷	۳-۲- نقاط قوت و ضعف برنامه موجود.....
۷	۴-۲- فرایند و چارچوب محتوایی برنامه جدید.....
۷	۱-۴-۲- مراحل دوره.....
۸	۲-۴-۲- دروس الزامی.....
۸	۳-۴-۲- دروس اختیاری.....
۱۲	فصل سوم: شرح محتوا و سرفصل دروس.....
۱۳	۱-۳- محتوا و سرفصل دروس الزامی.....
۲۹	۲-۳- محتوی و سرفصل دروس اختیاری.....

پیش‌گفتار

تحولات جمعیتی و شهرنشینی کشور در ۵ دهه گذشته، به ویژه از دهه ۱۳۶۰ به بعد، شرایط سازندگی کشور را به گونه ای رقم زد که بازنگری جدی در محتوای نظام و دوره‌های آموزشی شهرسازی به امری اجتناب‌ناپذیر بدل شد. در این راستا سی سال بعد از تدوین برنامه‌های آموزشی ناشی از جریان انقلاب فرهنگی، یعنی در سال ۱۳۹۰، معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ضمن هماهنگی با شورای عالی انقلاب فرهنگی، نوسازی و بهنگام‌سازی برنامه آموزش عالی شهرسازی را، با استفاده از قابلیت اکثر دانشگاه‌های دست‌اندرکار، از سه مسیر پی‌گرفت. در مسیر اول طی قراردادهایی که با برخی از دانشگاه‌های کشور، از جمله دانشگاه‌های علم و صنعت ایران، تهران، هنر تهران، هنر اصفهان، شهید بهشتی و تربیت مدرس منعقد گردید، تدوین مجدد سر فصل‌ها و منابع درسی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای تعدادی از رشته‌های هنر، معماری و شهرسازی در دستور کار قرار گرفت. پیرو قرارداد یادشده، ستاد برنامه‌ریزی درسی در سطح دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها، و کمیته‌های کاری در گروه‌های مربوط تشکیل شده و افرادی نیز مستقلاً مسئولیت جمع‌بندی و آماده‌سازی برنامه رشته‌ها را به عهده گرفتند.

در مسیری دیگر به منظور مدیریت بر جریان بازنگری، با حکم معاونت آموزشی وزارتخانه کمیته تخصصی شهرسازی شورای برنامه‌ریزی با نمایندگانی از ۵ دانشگاه شکل گرفت. اصلی‌ترین وظیفه این شورا مدیریت بر سامانه بازنگری و نظارت و کنترل کارگروه‌های طرف قرارداد در نظر گرفته شد. گروه‌های آموزشی شهرسازی دانشگاه‌های مختلف نیز بر حسب وضعیت هر دانشگاه مسئولیت موردی بازنگری یک یا هر هفت رشته (حوزه) شامل: کارشناسی مهندسی شهرسازی، کارشناسی ناپوسته مهندسی شهرسازی، کارشناسی‌ارشد طراحی شهری، کارشناسی‌ارشد برنامه‌ریزی شهری، کارشناسی‌ارشد برنامه‌ریزی منطقه‌ای، کارشناسی-ارشد مدیریت شهری و دکترای شهرسازی را به عهده گرفتند.

در مسیر یا جایگاه سوم به موازات انجام فعالیت‌های کمیته تخصصی شهرسازی، شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی به مثابه زیر مجموعه‌ای از شورای عالی انقلاب فرهنگی (با اختیار ویژه از این شورا) نیز تشکیل شد. لذا کمیته تخصصی شهرسازی فعالیت‌های خویش در زمینه بازنگری برنامه درسی را در چارچوب سیاست‌های شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی متضمن اعمال رویکرد اسلامی در برنامه‌های کارشناسی مهندسی شهرسازی، کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، طراحی شهری و دکترای شهرسازی تحکیم نمود. موضوعات مختلفی مورد بحث قرار گرفت که به اتخاذ رویکردهای متنوع ختم شد. یکی از نتایج آن توجه نمودن به رویکردهای برنامه‌ریزی راهبردی برای تحول کل رشته و اضافه نمودن شاخه‌ها و تخصص‌های ویژه (با تاکید بر همگرایی رشته‌ها) بر فعالیت‌های یادشده بود. بر این اساس مقرر شد کمیته‌ها و کارگروه تخصصی در ۳-۴ مرحله دروس هریک از دوره‌های مذکور را مورد بازنگری قرارداد و برای رشته‌های جدید دروس جدید را تعریف نمایند. همچنین بنا شد تا هر یک از دانشگاه‌ها پیشنهادات اصلاحی خود را چه در طی مرحله انجام قرارداد با دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی و چه خارج از آن به کمیته‌های تخصصی شورای تحول ارائه دهند. فرض بر این قرار گرفت که جهت‌گیری کلی برنامه‌های آموزشی دانشگاه‌های کشور بسوی همگونی و یکپارچگی میل نمایند. بعلاوه مقرر شد، قابلیت‌ها و شایستگی‌های خاص مراکز آموزشی و پژوهشی مختلف که از طریق تنوع و تکثر عناوین و محتوای دروس اختیاری اعمال می‌شود، محترم شمرده و تقویت شوند.

در کلیات، برای تمامی رشته‌های حوزه شهرسازی اعضای کمیته‌ی تخصصی شامل: آقایان دکتر علی غفاری از دانشگاه شهید بهشتی، دکتر حمید ماجدی از دانشگاه آزاد اسلامی، دکتر محمد مهدی عزیزی از دانشگاه تهران، دکتر اسماعیل شیعه از دانشگاه علم و صنعت ایران و دکتر ناصر براتی از دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) با سرپرستی آقای دکتر مصطفی بهزادفر به بررسی برنامه‌های پیشنهادی پرداختند. برای هر رشته نیز کارگروه‌های ویژه‌ای تشکیل شده‌است تا بطور خاص به نقد و بررسی جزئیات شرح محتوی بپردازند. کارگروه ویژه رشته دکتری شهرسازی متشکل از آقایان دکتر حسین بحرینی و دکتر محسن حبیبی از دانشگاه تهران؛ دکتر علی غفاری از دانشگاه شهید بهشتی؛ دکتر علی‌اکبر تقوایی و دکتر محمد رضا پورجعفر از دانشگاه تربیت مدرس و دکتر عبدالهادی دانشپور از دانشگاه علم و صنعت ایران، با هماهنگی آقای دکتر مصطفی بهزادفر تشکیل و به بررسی جزئیات پیشنهادات و نهایی نمودن کار اقدام نمود. نوشتار حاضر ارائه دهنده‌ی نتایج حاصل از بازنگری رشته شهرسازی در مقطع دکتری طی چهار مرحله می‌باشد که با مدیریت کمیته تخصصی شهرسازی و کارگروه معماری و شهرسازی شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی شورای انقلاب فرهنگی آماده‌سازی شده‌است. برنامه‌های آماده‌سازی شده پیش‌رو پس از نقد و بررسی جمعی مکرر، در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۴ شورای برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب نهایی رسیده‌است.

در اینجا لازم می‌دانم از زحمات بی‌شائبه، متضمن خلاقیت و ابتکار خاص برخی از دست‌اندرکاران جریان تحول یاد نمایم. آقای دکتر مصطفی بهزادفر، استاد دانشگاه علم و صنعت ایران با ابتکارات ویژه خود زحمات زیادی در بازتعریف و بازنگری و نوپردازی عناوین و محتوای دروس متقبل شده‌اند، که جای تقدیر و سپاس دارد. در چارچوب مدیریت ستادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ جناب آقای دکتر سعید قدیمی، مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی و جناب آقای دکتر علی یاران، سرپرست گروه هنر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی زحمات بی‌شائبه و گرانبه‌تری را متقبل شدند که جای بسی سپاس دارد. و رای این همکاری، تلاش بی‌وقفه، نقادانه و متعهدانه اعضای محترم شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مستوجب قدردانی ویژه‌ای است. چراکه بدون تعهد، ریزی‌بینی و تلاش این عزیزان، نتیجه مطلوب حاصل نمی‌گردید. برنامه پیش رو از آغاز سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۲ قابل اجرا می‌باشد. انتظار می‌رود در حین اجراء نیز کاستی‌های برنامه شناسایی شده و برطرف شوند.

معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر حسین نادری‌منش

تهران، تیر ماه ۱۳۹۲

فصل اول:

مشخصات کلی شامل مفاهیم. اصول و زمینه‌ها

۱-۱- چارچوب نظری

به منظور تعیین هدف و رسالت خاص دوره آموزشی دکترای شهرسازی لازم است در ابتدا نگاه مختصری به فلسفه وجودی شهرسازی و ماهیت آن به طور کلی داشته باشیم.

از ابتدای قرن گذشته، شکل‌گیری حرفه، دانش و رشته شهرسازی همواره با بحث‌ها و چالش‌های زیادی همراه بوده است. یکی از اصلی‌ترین این بحث‌ها مربوط به ماهیت مناسب آموزش در مقاطع سه‌گانه آن بوده است. بنابراین برای تعیین شکل مطلوب آموزش شهرسازی در مقطع دکترا لازم است قبل از هر چیز نقش حرفه‌ای شهرساز از یکطرف و نقش آکادمیک آن از طرف دیگر روشن شود. بدون شک ماهیت این دو نقش تعیین‌کننده نیازی است که جامعه حرفه‌ای و آکادمیک دارا بوده و برنامه آموزشی دوره دکترای شهرسازی باید به آنها به صورت رضایت‌بخشی پاسخ دهد.

۱-۱-۱- فلسفه وجودی شهرسازی

علیرغم برخی از ابهاماتی که تقریباً در همه‌جای دنیا در مورد ماهیت و محتوای شهرسازی وجود دارد و قطعاً کشور ما نیز در این زمینه مستثنی نیست، بواسطه نقشی که شهرسازی در ایجاد بستر مناسب برای زندگی شهروندان دارد، روزبه‌روز بر اهمیت و اعتبار آن به عنوان یک رشته و حرفه فعال و موثر افزوده می‌شود. هر چند نمیتوان با قاطعیت گفت که چنین بستری مستقیماً و براساس یک رابطه جبری بر خصوصیات اجتماعی، فرهنگی، رفتاری و... تاثیر می‌گذارد، لیکن به هر ترتیب می‌تواند نقش موثر و تعیین‌کننده‌ای در هدایت و شکل‌گیری جامعه‌ای مطلوب داشته باشد. شکل دادن و نظم بخشیدن به چنین بستری به گونه‌ای که اهداف و ارزش‌های مورد نظر را تحقق بخشد دلیل اصلی بوجود آمدن رشته شهرسازی است.

۱-۲- ماهیت شهرسازی علم، هنر و علوم انسانی

رشد شهرگرایی و شهرنشینی در طی سده اخیر در سرتاسر جهان و بروز مسائل و مشکلات گوناگون شهری منجر به ایجاد دوره‌های عالی آموزشی و پژوهشی شهرسازی در دانشگاه‌های جهان گردید است. توسعه بی‌سابقه شهرها و شهرنشینی، پیشرفت‌های فناوری و خصوصاً فناوری‌های ارتباطات و اطلاعات، تحولات مربوط به وسائل حمل‌ونقل و تغییرات کمی و کیفی کاربری اراضی، همینطور تغییرات کمی و کیفی جمعیت شهری و خواست‌های متنوع و متعدد آن‌ها و بالاخره تغییر عمده و اساسی در مکانیزم‌های تصمیم‌گیری در جوامع شهری، پیچیدگی‌های روزافزون موضوعات شهرسازی را موجب شده است. این امر بار دیگر، بسیار روشن‌تر و قاطع‌تر از گذشته برماهیت بین رشته‌ای یا میان‌رشته‌ای بودن شهرسازی (Interdisciplinary) تاکید می‌ورزد. به گونه‌ای که محتوا، و به تبع آن رویه‌های شهرسازی را نه صرفاً به عنوان زمینه‌ای علمی یا هنری، بلکه زمینه‌ای علمی، هنری و انسانی معرفی می‌کند که از ویژگی‌ها و در عین حال پیچیدگی‌های زمینه‌های مرتبط برخوردار بوده و بنابراین استفاده از نظریه‌ها، روش‌ها و فنون مربوط به کلیه زمینه

های تشکیل دهنده آن اجتناب‌ناپذیر است. این امر شهرسازی را به رشته و حرفه‌ای کاملاً خاص و تقریباً بی‌نظیر تبدیل می‌کند.

۱-۱-۳- شرایط جهانی، ملی و محلی

مطالب برشمرده به انضمام تغییر و تحولات گوناگون دهه‌های اخیر (فرایند جهانی شدن) به این مفهوم است که ایده دهکده جهانی، خواه‌ناخواه، در حال تحقق‌پذیرفتن است. بنابراین ماهیت شهرسازی، تحولات جهانی و نظام ارزشی ملی ایجاب می‌کند که در آموزش شهرسازی در کلیه مقاطع، بویژه در مقطع دکترا، هر سه سطح پیشین مورد توجه قرار گیرد. بدون تردید دانش‌آموختگان شهرسازی قادر نخواهد بود بدون آگاهی از تحولات جهانی، خصوصاً تجارب و دست‌آوردهای سایر جوامع در زمینه حل مسائل مربوطه، فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و حرفه‌ای خود را به نحو مطلوب به انجام برساند. بدیهی است این امر نباید به این مفهوم تلقی شود که شهرساز مسائل را از خارج وارد کرده و راه‌حل‌های مربوطه را نیز الزاماً همراه آن از خارج وارد کند و بنابراین راه‌حل‌هایی ارائه گردد که هیچگونه ارتباط و سنخیتی با شرایط داخلی و محلی جامعه ما ندارد.

۱-۱-۴- تقسیم کار در مقاطع سه گانه

گرچه از نظر آکادمیک دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تقریباً در همه دانشگاه‌های معتبر جهان از یکدیگر تفکیک شده و برای هر یک هدف و رسالت خاصی در نظر گرفته شده است، لیکن واقعیت این است که این مقاطع سه‌گانه به شدت به یکدیگر وابسته بوده و تحقق اهداف مورد نظر در مقطع بالاتر متکی و منوط به تحقق اهداف مربوطه در مقطع پایین‌تر است. این امر به خصوص در مورد رابطه بین دوره کارشناسی ارشد و دکترای شهرسازی موکداً مصداق دارد. با توجه به اینکه هدف دوره کارشناسی ارشد تربیت افراد حرفه‌ای، و هدف دوره دکترا به عنوان بالاترین سطح آموزشی رشته، تربیت افراد متخصصی است که به تولید دانش و گسترش مرزهای آن پرداخته و از طریق پژوهش و انتقال دانش به حرفه به بهبود و ارتقای کیفیت محیط بپردازند، لذا توجه به رابطه بین حرفه و رشته شهرسازی امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. نکته مهم دیگری که در ارتباط با سه مقطع فوق‌الذکر در شهرسازی باید متذکر شد این است که دوره آموزشی کارشناسی، شهرسازی عمومی، یکپارچه و بدون تفکیک به زیرمجموعه‌های تخصصی است ولی در مقطع کارشناسی ارشد، شهرسازی به زیرمجموعه‌هایی همچون برنامه‌ریزی شهری، طراحی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و... تقسیم می‌شود. لیکن در مقطع دکترا بار دیگر چنین تفکیکی صورت نگرفته و عنوان دوره در چارچوب عام آن به نام "شهرسازی" خوانده می‌شود. زمینه تخصصی مورد علاقه دانشجو در رساله دنبال خواهد شد. این امر اهمیت بخش پژوهشی دوره دکترا را به خوبی نشان می‌دهد.

۲-۱- دلایل بازنگری برنامه

پس از گذشت نزدیک به بیست سال از اجرای دوره دکتری شهرسازی در دانشگاه‌های ایران و تجدیدنظرها و بازنگری‌های مکرر بر اساس تجربیات اندوخته شده طی این سال‌ها، بررسی نقاط ضعف و قوت برنامه موجود و همچنین تغییر و تحولات ملی و جهانی شهرها و شهرسازی، اینک برنامه آموزشی دکترای شهرسازی مجدداً بنا به چند معیار اصلی توصیه شده از سوی وزارت متبوع (بومی‌سازی، به روزسازی و ارزش‌مداری) مورد تجدیدنظر قرار می‌گیرد. در این بازنگری، ضمن تاکید بر اهداف اصلی فوق‌الذکر، اهداف دیگری همچون: رفع نواقص احتمالی موجود برنامه، تاکید بر نقاط قوت، توجه به تحولات جدید در عرصه آموزش و پژوهش در رشته شهرسازی نیز مد نظر قرار گیرد. بدیهی است این تغییرات تنها در صورتی می‌تواند جنبه اجرایی پیدا کند که از نظر محدودیت‌هایی همچون سنوات مجاز تحصیل در دوره، حداکثر و حداقل واحدهای مجاز در کل دوره و در هر نیمسال، شرایط و مشخصات داوطلبین ورود به دوره، امتحان جامع و امثالهم در چارچوب، ضوابط و قوانین و مقررات موجود برنامه‌های آموزشی دوره‌های دکتری قرار داشته باشد.

۲-۲- اهداف برنامه جدید دکترای شهرسازی

دانشگاه تهران به عنوان باسابقه‌ترین مجموعه آموزش عالی کشور با یک پشتوانه قوی نیروی انسانی و امکانات مناسب آموزشی و پژوهشی، بر اساس سیاست‌های علمی و فرهنگی کشور، حدود دو دهه پیش ایجاد و گسترش تحصیلات تکمیلی در مقطع دکتری را به منظور فراهم آوردن بستر لازم برای رشد و پرورش نیروی متخصص با هدف تامین نیازهای داخلی در زمینه آموزش و پژوهش در دستور کار خود قرارداد. دانشگاه‌های ایران در طی حدود بیست سال توانسته‌اند در این راستا تعداد قابل توجهی دانش‌آموخته در مقطع دکتری شهرسازی را به جامعه حرفه‌ای، آموزشی و پژوهشی کشور تحویل دهد. طی این سال‌ها همواره مذاکرات و مباحثات کارشناسانه در جلسات تخصصی دانشکده پیرامون کمیت و کیفیت برنامه‌ها در جریان بوده و نقد و ارزیابی سازنده‌ای صورت می‌گرفته است. نظریات و نقطه نظرات اساتید و دانشجویان، بررسی شرایط جدید در دانشگاه‌های معتبر جهان و سیر تحولات جدید شهرسازی در عرصه نظریه-پردازی و حرفه‌ای و بالاخره نیازهای کشور در امر آموزش و پژوهش در شهرسازی زمینه اصلی تنظیم برنامه جدید دکترای شهرسازی بوده است. در تنظیم برنامه جدید چند نکته اساسی مورد توجه قرار گرفته که ذکر آنها در اینجا ضروری به نظر می‌رسد:

۲-۲-۱- بومی‌سازی

مروری بر منابع اصلی تشکیل دهنده ادبیات شهرسازی کشور از ابتدای ایجاد حرفه و رشته شهرسازی جدید (اواخر دهه چهل هجری شمسی) بوضوح موید این نکته است که بنا به شرایط سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فناوری وقت (تجددگرایی)، دانش شهرسازی بطور عمده نشأت گرفته از مسائل و راه‌حل‌های وارداتی از غرب بود. علیرغم اینکه

این امر تا حدودی با شکل‌گیری انقلاب اسلامی در نیمه دوم دهه پنجاه متوقف و یا حتی تغییر جهت داد، لیکن به مرور زمان بدلیل خلاء عمده‌ای که در تولید دانش بومی شهرسازی طی سال‌ها غفلت بوجود آمده بود روند گذشته مجدداً ادامه پیدا کرد. بدون شک کشور ما علی‌رغم قرار گرفتن در مسیر کلی جهانی شدن از جهات مختلف دارای ویژگی‌هایی است منحصربه‌فرد که براین اساس شایسته است شهرسازی خودی حتی‌المقدور حاوی نظریات، روش‌ها و ابزار خاص خود بوده تا از به کارگیری چشم بسته آنچه در سایر نقاط جهان متناسب با نیازهای خاص آن جوامع تولید شده و قطعاً نمی‌تواند نیازهای ما را برآورده سازد جلوگیری به عمل آید. به عبارت دیگر حل مسائل محلی نیازمند به کارگیری راه‌حل‌های بومی است ولی این امر نباید به هیچوجه به معنی نادیده گرفتن تجارب جهانی در زمینه‌های مربوطه باشد. از مصادیق عمده موضوعات بومی‌سازی می‌توان به توان‌های فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی، شرایط ویژه اقلیمی، مسائل و تنگناهای عمده سکونتگاه‌های کنونی کشور و عوامل تهدیدکننده آن نظیر سوانح طبیعی، الگوهای استقرار جمعیت، و غلبه شیوه‌های زندگی وارداتی اشاره کرد. بدون شک ادغان مفاهیم و ملاحظات پایداری در جای جای دروس و پژوهش‌های دوره دکترای شهرسازی می‌تواند نقش موثری در نگرش و فعالیت دانش‌آموختگان و تربیت هدفمند دانشجویان آینده خواهد داشت.

۲-۲-۲-۲- ارزش مداری

شهرسازی به دلیل اینکه به طور عمده با عرصه عمومی سروکار دارد لذا فعالیتی است به شدت ارزشمدار و بنابراین قاعدتاً آنچه در چارچوب این فعالیت صورت می‌گیرد باید در جهت ارزش‌های حاکم بر جامعه و تبلور آنها باشد. شهرسازی باید و می‌تواند به تحقق و تقویت ارزش‌های مطلوب جامعه در راستای جهان‌بینی پذیرفته شده کمک کند. به نظر می‌رسد تحقق این هدف به سهولت امکان‌پذیر نبوده و نیازمند عزم و تلاش همه جانبه اساتید، صاحب‌نظران، محققین و مسئولین می‌باشد. در میان مقاطع مختلف آموزشی نقش ارزش - محوری دوره دکترای همه حساستر و تعیین‌کننده‌تر است که این امر ناشی از نقشی است که دانش‌آموختگان دوره دکترای در آموزش کارشناسان و کارشناسان ارشد این رشته، تربیت متخصصین حرفه‌ای و پژوهش و تولید دانش شهرسازی در آینده خواهند داشت. دانش‌آموخته دکترای شهرسازی باید ضمن تسلط بر دانش جهانی شهرسازی، ویژگی‌ها و ارزش‌های خودی را نیز به عنوان بستر فکری و فعالیتی خویش همواره ملحوظ نظر قرار دهد.

۲-۲-۳- به روز نمایی

همانطور که گفته شد در جهان امروز، تغییرات در همه زمینه‌ها و ابعاد زندگی، خصوصاً زندگی شهری به طور مستمر، سریع و گسترده در حال وقوع است. مسائل و تنگناهای جدیدی رخ می‌نماید که جوامع انسانی را مورد تهدید قرار می‌دهد و لاجرم شهرسازان باید در زمینه تخصصی خود به حل مسائل جدید و یافتن راه‌حل‌های مناسب برای آنها بپردازند. از سوی دیگر امکانات جدید فناوری، ارتباطی و اطلاعاتی نیز به نوبه خود عرصه‌های نوینی را برای فائق آمدن بر

مسائل و مشکلات پدید آمده در اختیار شهرسازان قرار می‌دهد. بنابراین شرایط جدید ایجاد میکند که اساتید شهرسازی و به خصوص اساتید دوره دکترا کاملاً در جریان تغییر و تحولات مربوط به رشته خود قرار گرفته و از آخرین منابع و دست‌آوردهای علمی اطلاع کافی داشته باشند. این امر در شرائطی که بسیاری از دانشجویان و خصوصاً دانشجویان دوره دکترا از طریق شبکه‌های جهانی اطلاعات امکان دسترسی به اطلاعات لازم را دارند بیش از پیش ضروری می‌نماید.

۲-۳- نقاط قوت و ضعف برنامه موجود

همانطور که گفته شد برنامه کنونی دکترای شهرسازی طی حدود دو دهه گذشته همواره مورد نقد و بررسی قرار داشته و تغییراتی هر چند جزئی در شکل و محتوای آن داده شده است. از امتیازات برنامه موجود می‌توان به هماهنگ بودن آن با رسالت و اهداف کلی نظام آموزش عالی کشور، دارا بودن ارکان اصلی شهرسازی (تاریخ، نظریه‌ها و روش‌ها)، وجود اساتید مجرب با سوابق تحصیلی، پژوهشی و حرفه‌ای متنوع، آموزش و پژوهش محوری بودن دوره، توجه توأم به جنبه‌های جهانی و محلی، و تعدد و تنوع دروس اختیاری به منظور ارضاء نیازهای پژوهشی دانشجویان اشاره کرد. با وجود این به نظر می‌رسد چه از نظر ترکیب و شکل دروس و چه محتوای آنها بتوان تغییرات خاصی را به منظور تقویت برنامه موجود در جهت اهداف فوق‌الذکر اعمال نمود. لازم به ذکر است که محدودیت‌های موجود در مورد طول دوره و حداکثر تعداد واحدها هر گونه تغییری را حداقل از نظر کمی غیرممکن می‌سازد. با توجه به گسترده بودن دامنه علائق دانشجویان در دوره آموزشی دکترا خصوصاً در زمینه پژوهش رساله، باید این امکان وجود داشته باشد که دانشجویان بتوانند آزادانه از دروس مختلف قابل ارائه در دانشکده و دانشکده‌های دیگر حسب نیاز استفاده نمایند.

۲-۴- فرایند و چارچوب محتوایی برنامه جدید

۲-۴-۱- مراحل دوره (مطابق با آیین‌نامه آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد)

دوره دکترای شهرسازی تنها با نام عام دکترای شهرسازی ارائه می‌گردد. اما، دانشگاه‌های مختلف ممکن است با توجه به گرایش‌ها و توانمندی‌های خاص خود، شامل: هریک از رشته‌های طراحی شهری، برنامه‌ریزی شهری، شهرسازی اسلامی، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، مدیریت شهری و نظیر این‌ها رویکردهای متفاوتی را برای نیل به الزامات دوره دکترا اتخاذ می‌نمایند. بدیهی است گرایش‌ها خاص هر دانشگاه با توجه به موضوع رساله‌ی نامزد دوره دکترا و ارائه درس ویژه منتخب استاد، در محصول نهائی آموزش و پرورش بازتاب و انعکاس می‌یابد.

دوره دکترای شهرسازی از دو بخش آموزشی و پژوهشی تشکیل می‌شود. مرحله آموزشی از زمان پذیرفته شدن دانشجو (از طریق آزمون ورودی و یا CV) به دوره آغاز و به امتحان جامع ختم می‌شود. در این مرحله، دانشجو موظف به شرکت در کلاس‌های دوره آموزشی مطابق برنامه اعلام شده می‌باشد.

لازم به ذکر است که در برنامه آموزشی دکترای شهرسازی مصوب سال ۱۳۶۹ دروس دوره دکترا به چهار دسته دروس عمومی، دروس اختصاصی حوزه نظریه‌های شهرسازی، دروس اختصاصی حوزه تاریخ شهرسازی و دروس اختصاصی حوزه مطالعات ویژه شهری تقسیم شده بود. در این برنامه دانشجوی موظف شده بود تعداد ۲۴ واحد درسی را از بین زمینه‌ها و حوزه‌های فوق بگذرانند. حداکثر مجموع واحدهای آموزشی و دروس جبرانی در این برنامه ۴۰ واحد در نظر گرفته شده بود. (نگاه کنید به جداول یک تا ۴ پیوست). این در حالی است که مجموع واحدهای دوره آموزشی دکتری شهرسازی طبق آیین‌نامه دوره دکترای مورخ سال ۱۳۸۳ حداقل ۱۸ واحد تعیین شده است.

در برنامه جاری و پیشنهادی؛ دروس دوره آموزشی به ۲ دسته دروس الزامی و دروس ویژه و اختیاری مرتبط بارشته تقسیم می‌شود. پس از طی دوره آموزشی و گذراندن امتحان جامع طبق مفاد آیین‌نامه دوره دکترای دانشگاه تهران، دانشجو وارد مرحله پژوهشی می‌شود. مرحله پژوهشی پس ازقبولی داوطلب در امتحان جامع شروع و با رعایت ضوابط سقف زمانی تحصیل با ارائه و دفاع از رساله پایان می‌پذیرد.

باید گفت که اصولاً محصول اصلی دوره‌های آموزشی دکترا، چه هنگامی که در چارچوب یک برنامه پژوهشی باشد و چه در چارچوب برنامه آموزشی - پژوهشی، رساله‌ای است که دانشجو طبق ضوابط و مقررات خاصی تحت نظر کمیته نظارت بر تهیه، ارائه و دفاع از رساله تهیه و تدوین می‌کند، بنابراین برخلاف مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد، در دوره دکترا کیفیت و محتوای رساله نسبت به دروس ارائه شده حائز اهمیت بیشتری است.

۲-۴-۲- دروس الزامی:

از نظر ترکیب، دروس الزامی در نظر گرفته شده (جدول شماره ۱) هر یک نماینده زمینه خاص و تعیین‌کننده- ای از دانش شهرسازی است که از یک طرف با چارچوب جهانی آموزش این رشته در دانشگاه‌های معتبر جهان منطبق است و از طرف دیگر، از نظر محتوا کاملاً با نظام ارزشی، تاریخ، فرهنگ و نیازها و مسائل خاص کشور در شرایط کنونی مطابقت دارد. ضمن اینکه طبق ماهیت، هدف و فلسفه دوره‌های آموزشی دکتری همواره تلاش شده آخرین یافته‌ها و دست‌آوردهای داخلی و خارجی در به‌روز کردن محتوای دروس فوق مورد استفاده قرارگیرد. بنابراین، به نظر نمی‌رسد از نظر ترکیب بتوان تغییر چندانی در ترکیب دروس فوق اعمال نمود. در مورد محتوا، همانگونه که گفته شد امر به روز نمودن دروس و انطباق مستمر آنها با شرایط و نیازهای جامعه به طور مداوم توسط اساتید مربوطه انجام می‌گیرد.

۲-۴-۳- دروس اختیاری:

ترکیب و محتوای دروس اختیاری می‌تواند نقش بسیار موثری در ارتقاء دانش فارغ‌التحصیلان این رشته داشته باشد. همانگونه که در پیش گفته شد، ماهیت گسترده، پیچیده و متنوع شهرسازی ایجاب می‌کند در کنار دروس الزامی الزامی که در حقیقت هسته اصلی و مشترک دانش شهرسازی را تشکیل می‌دهد، دانشجو قادر باشد دروس مورد نیاز

خود را از بین مجموعه‌های از دروس اختیاری اخذ نماید. این دسته از دروس نیازمند تغییرات کمی و کیفی متعددی است که شرح آن در جدول شماره ۲ آمده است.

لازم به ذکر است که در صورتی که افزایش طول دوره و تعداد واحدهای درسی امکان‌پذیر باشد، گنجانیدن دروس بیشتر در لیست فوق و انتخاب آنها توسط دانشجو میسر خواهد بود.

دانشجوی دکترا باید در دوره آموزشی و قبل از شرکت در امتحان جامع و ورود به دوره پژوهشی خود، حداقل تعداد ۶ درس ۲ واحدی از دروس الزامی (جدول ۱) و ۲ تا ۶ درس اختیاری (جدول ۲) مرتبط با رساله خود (به تشخیص گروه آموزشی) را در مدت مجاز با موفقیت بگذراند. مواردی که در این برنامه به آنها اشاره نشده (نظیر امتحان جامع، رساله و امثالهم) همچنان به قوت خود باقی خواهد ماند.

۱۰ واحد	دروس الزامی
۸ واحد	دروس اختیاری
۱۸ واحد	رساله
۳۶ واحد	جمع

دروس جبرانی نیز می‌تواند تا ۶ واحد بنا بر رویکرد دانشگاه و موضوع رساله‌ی دانشجو ارائه شود. در این شرایط ممکن است با نظر اساتید راهنما و با ارائه گواهینامه رضایتمندی از آنان نیاز به این دروس برای دانشجویان رفع گردد.

فصل دوم:

جداول درسی شامل عناوین دروس و سامانه اجرا

جدول شماره ۱: جدول مقایسه‌ای بازنگري دروس دکترای شهرسازی

ردیف	نام درس فعلی	تعداد واحد		ردیف	عنوان دروس بازنگري	تعداد واحد		پیش‌نیاز
		نظري	عملي			نظري	عملي	
۱	شهرسازی و فرهنگ اسلامی	۲	-	۱	فرهنگ ایرانی - اسلامی و شهرسازی	۲	-	-
۲	شهرسازی معاصر	۲	-	۲	روش‌های کمی و کیفی پیشرفته در شهرسازی	۲	-	-
۳	محیط زیست انسان	۲	-	۳	مطالعات تطبیقی نظریه‌های جدید شهرسازی	۲	-	-
۴	جنبه‌های حقوقی، قانونی و عرفی شهرسازی	۲	-	۴	چالش‌های شهرسازی در ایران	۲	-	-
۵	زیبایی شناسی شهرسازی	۲	-	۵	روش‌های پژوهش در مباحث میان رشته‌ای	۲	-	-
۶	تئوری‌های جدید شهرسازی	۳	-	۶	حکمت اسلامی - ایرانی شهرسازی	۲	-	-
۷	برنامه‌ریزی ملی منطقه‌ای	۳	-	۷	اندیشه‌های فلسفی شهر	۲	-	-
۸	برنامه‌ریزی تطبیقی	۲	-	۸	شهرسازی تطبیقی ایران و جهان	۲	-	-
۹	شکل‌شناسی شهری	۲	-	۹	نظریه‌ها و تحولات برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای	۲	-	-
۱۰	نظریه‌های منظرسازی	۲	-	۱۰	نظریه‌ها و تحولات برنامه‌ریزی مسکن	۲	-	-
۱۱	تاریخ شهر و شهرنشینی	۳	-	۱۱	فناوری اطلاعات در شهرسازی	۲	-	-
۱۲	شهرسازی دوره اسلامی	۳	-	۱۲	نظریه‌ها و تحولات مدیریت شهری	۲	-	-
۱۳	سیراندیشه‌ها در شهرسازی	۲	-	۱۳	جهانی شدن و شهر	۲	-	-
۱۴	سر تحولات مسکن در ایران	۲	-	۱۴	سمینار: تحلیل مسائل شهری ایران	۲	-	-
۱۵	سرمایه‌گذاری در توسعه شهری	۳	-	۱۵	توانمندسازی بافت شهری	۲	-	-
۱۶	مسکن (برنامه‌ریزی و تحولات)	۳	-	۱۶	نظریه‌ها و روش‌های ارزیابی در شهرسازی	۲	-	-
۱۷	حمل و نقل شهری	۲	-	۱۷	توسعه شهری پایدار	۲	-	-
۱۸	بازسازی کالبدی (مناطق آسیب دیده)	۲	-	۱۸	نظریه‌های برنامه‌ریزی توسعه اجتماعی	۲	-	-
۱۹	مرمت و احیای بافت قدیمی شهر	۲	-	۱۹	نظریه‌های برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی	۲	-	-
				۲۰	ویژه ۱: موضوع آزاد در چارچوب رساله	۲	-	-
				۲۱	ویژه ۲: موضوع آزاد در چارچوب رساله	۲	-	-
				۲۲	ویژه ۳: موضوع آزاد در چارچوب رساله	۲	-	-
				۴۴	جمع واحدهای بازنگري	۴۴	-	-

جدول شماره ۲. دروس الزامی برنامه آموزشی دکتری شهرسازی *

ردیف	نام درس	تعداد واحد
۱	حکمت اسلامی - ایرانی شهرسازی	۲
۲	روش‌های کمی و کیفی پیشرفته در شهرسازی	۲
۳	مطالعات تطبیقی نظریه‌های جدید شهرسازی	۲
۴	چالش‌های شهرسازی در ایران	۲
۵	روش‌های پژوهش در مباحث میان رشته‌ای	۲
	جمع	۱۰

* در این برنامه، "شهرسازی" واژه و مفهوم عامی تلقی می‌گردد که می‌تواند بر حسب گرایش‌های مورد تاکید دانشگاه‌های مجری به طراحی شهری، برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، شهرسازی اسلامی و نظیر آن‌ها مدیریت شهری تعبیر گردد. جزئیات شرح دروس بر مبنای گرایش‌های یاد شده تدوین می‌شود.

جدول شماره ۳. دروس اختیاری برنامه آموزشی دکتری شهرسازی

ردیف	نام درس	تعداد واحد *
۱	فرهنگ ایرانی - اسلامی و شهرسازی	۲
۲	اندیشه‌های فلسفی شهر	۲
۳	شهرسازی تطبیقی ایران و جهان	۲
۴	نظریه‌ها و تحولات برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای	۲
۵	نظریه‌ها و تحولات برنامه‌ریزی مسکن	۲
۶	فناوری اطلاعات در شهرسازی	۲
۷	نظریه‌ها و تحولات مدیریت شهری	۲
۸	جهانی شدن و شهر	۲
۹	سمینار: تحلیل مسائل شهری ایران	۲
۱۰	توانمندسازی بافت شهری	۲
۱۱	نظریه‌ها و روش‌های ارزیابی در شهرسازی	۲
۱۲	توسعه شهری پایدار	۲
۱۳	نظریه‌های برنامه‌ریزی توسعه اجتماعی	۲
۱۴	نظریه‌های برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی	۲
۱۵	ویژه ۱: موضوع آزاد در چارچوب رساله	۲
۱۶	ویژه ۲: موضوع آزاد در چارچوب رساله	۲
۱۷	ویژه ۳: موضوع آزاد در چارچوب رساله	۲
	جمع	۳۴

* دوره دکتری شهرسازی بر مبنای ۳۶ واحد، شامل ۱۸ واحد درس و ۱۸ واحد رساله تنظیم شده‌است. از ۱۸ واحد درس، ۱۰ واحد الزامی یا اجباری است که در همه دانشگاه‌های مجری، صرف تاکید بر گرایش یاد شده در ذیل جدول ۲، ارائه می‌گردد. ۸ واحد دیگر، بر اساس توانایی‌ها و سیاست گروه‌های آموزشی و در سازگاری با چارچوب رساله دکتری، از بین ۱۷ درس (۳۴ واحد) یا اختیاری انتخاب می‌شود. دروس حداکثر در ۳ ترم ارائه می‌شوند.

فصل سوم:

شرح محتوا و سرفصل دروس

۳-۱- محتوا و سرفصل دروس الزامی

۳-۱-۱- حکمت اسلامی - ایرانی شهرسازی

۳-۱-۲- روش‌های کمی و کیفی پیشرفته در شهرسازی

۳-۱-۳- مطالعات تطبیقی نظریه‌های جدید شهرسازی

۳-۱-۴- چالش‌های شهرسازی در ایران

۳-۱-۵- روش پژوهش در مباحث میان‌رشته‌ای

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	الزامی
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

- آشنایی با مباحث اسلامی تاثیرگذار در شهرسازی ایرانی

سرفصل دروس:

- آشنایی با هنر مقدس اسلامی و نموده‌های آن در شهرهای ایرانی
- آشنایی با صاحب‌نظران موثر در شهرسازی اسلامی - ایرانی
- چگونگی کاربست پایه‌های اسلامی در شهرهای ایرانی
- تاثیر ارکان اسلامی بر جامعه، اقتصاد و فرهنگ اسلامی شهرهای ایرانی

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): "آئین شهرسازی پایدار"، مترجم: مصطفی بهزادفر، کیومرث حبیبی، تهران.
- افلاطون (۱۳۸۵): "آثار افلاطون (جمهوری، ایون، فایدروس، هیپیاوس بزرگ، مهمانی)"، مترجم: محمد حسن لطفی، تهران، خوارزمی.
- اردکانی دآوری، رضا (۱۳۷۵): "ملاحظات در باب طرح مدینه اسلامی"، مجله آبادی، شماره ۲۲: ۱۰-۳.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۶): "هویت شهر، نگاهی به هویت شهر تهران"، تهران، مؤسسه نشر شهر.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۶۵): "هنر اسلامی، زبان و بیان"، تهران، مترجم: مسعود رجب نیا، انتشارات سروش.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۷۲): "هنر مقدس: اصول و روش‌ها"، مترجم: سید حسین نصر، تهران، انتشارات سروش.
- بازوکی، شهرام (۱۳۸۴): "حکمت هنر و زیبایی در اسلام"، تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- تاج‌الدینی، علی (۱۳۷۲): "مبانی هنر معنوی"، دفتر مطالعات دینی هنر.
- ثریا، سید مهدی (۱۳۸۴): "فرهنگ و شخصیت"، تهران، قصیده سرا.
- جنکینز، ریچارد (۱۳۸۱): "هویت اجتماعی"، مترجم: توح یاراحمدی، تهران، شیرازه.
- جعفری (علامه)، محمد تقی (۱۳۷۲): "فرهنگ پیرو، فرهنگ پیشرو"، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- جعفری، علامه محمدتقی (۱۳۶۹): "زیبایی و هنر از دیدگاه اسلام"، تهران، حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی.

- حبیبی، کیومرث و ابوالفضل، مشکینی (۱۳۸۷): "ساخت و ساز سنتی در اسلام"، تهران، انتشارات وزارت مسکن.
- دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی (۱۳۸۹): "فرهنگ عمومی، معماری و شهرسازی"، مجموعه مقالات، تهران، انتشارات زمان نو.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۸۹): "ما و تاریخ فلسفه اسلامی اسلامی"، تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۷۵): "ملاحظاتی در باب طرح مدینه اسلامی"، مجله آبادی، شماره ۲۲: ۱۰-۳.
- زریاب خوبی، عباس (۱۳۶۸): "بزم آورد: شصت مقاله درباره تاریخ"، تهران، فرهنگ و فلسفه.
- سپهرودی (۱۳۷۷): "حکمه الاشراف"، مترجم: سید جعفر سجادی، تهران، نشر دانشگاه تهران.
- ستاری، جلال (۱۳۸۲): "هویت ملی و هویت فرهنگی"، تهران، انتشارات مرکز.
- شوئون، فریتوف (۱۳۸۳): "اسلام و حکمت خالده"، مترجم: فروزان، تهران، هرمس.
- شیخ‌الاسلامی، علی (۱۳۸۳): "خیال، مثال و جمال در عرفان اسلامی"، تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- فاخوری، حنا و جر، خلیل (۱۳۸۳): "تاریخ فلسفه در جهان اسلامی"، مترجم: عبدالمحمد آیتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- فیروزان، مهدی (۱۳۸۷): "راز و رمز هنر دینی"، تهران، انتشارات سروش.
- لینگز، مارتین (۱۳۸۷): "عرفان اسلامی چیست؟"، تهران، سپهرودی.
- کرین، هتری (۱۳۸۴): "تخیل خلاق در عرفان ابن عربی"، مترجم: دکتر انشاءالله رحمتی، تهران، انتشارات جامی.
- کوش، دنی (۱۳۸۱): "مفهوم فرهنگ در علوم اجتماعی"، مترجم: فریدون وحید، تهران، سروش.
- کونل، ارسنت (۱۳۸۴): "هنر اسلامی"، مترجم: هوشنگ طاهری، تهران، انتشارات توس.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۴): "عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (پایان هزاره) جلد ۳"، مترجم: احد علیقلیان و افشین خاکباز، تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۴): "عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (قدرت هویت) جلد ۲"، مترجم: حسن چاوشیان، تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- مورس، جیمز (۱۳۸۱): "تاریخ شکل شهر تا انقلاب صنعتی، شهرهای اسلامی خاورمیانه و امپراطوری اسپانیا"، مترجم: رضیه رضازاده، تهران، جهاد دانشگاهی (دانشگاه علم و صنعت ایران).
- نقره کار، عبدالحمید (۱۳۸۷): "درآمدی بر هویت اسلامی در معماری"، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی، دفتر معماری و طراحی شهری، شرکت طرح و نشر پیام سیما.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۶): "ادراک هویت و زیبایی شهر"، اصفهان، انتشارات شهرداری اصفهان.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۴): "جایگاه طبیعت و محیط زیست در فرهنگ و شهرهای ایرانی"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۵): "معماری و شهرسازی اسلامی (مبانی نظری)"، اصفهان، انتشارات راهیان.
- نقی‌زاده محمد (۱۳۹۰): "شهر آرمانی اسلام یا فضای حیات طیبه"، تهران، نشر شهر.
- نقی زاده، محمد (۱۳۸۹): "روایتی ایرانی از حکمت، معنا و مصادیق هنر"، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- نقی زاده، محمد (۱۳۸۵): "مبانی هنر دینی در فرهنگ اسلامی: تجلیات عینی و کالبدی"، اصفهان، راهیان.
- نصر، سید حسین (۱۳۸۹): "هنر و معنویت اسلامی"، تهران، انتشارات حکمت.

- نصر، سید حسین (۱۳۶۱): "سه حکیم مسلمان"، مترجم: احمد آرام، تهران، کتابهای جیبی.

- پشویی، سید یحیی (۱۳۸۷): "عرفان نظری"، تهران، بوستان کتاب.

- Cuthbert, A.R., (2006): "**The Form of Cities**", Blackwell.

- Miles M., Hall, T, Borden, T. (eds.), (2004): "**The City Culture Reader**", Routledge.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	الزامی
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

- آشنایی با روش‌های کیفی پیشرفته و کاربرد آنها در شهرسازی
- آشنایی با روش‌های کمی پیشرفته و کاربرد آنها در شهرسازی

سرفصل دروس:

- آشنایی با داده‌های کمی و کیفی و مقیاس‌های اندازه‌گیری
- روش‌های کیفی و کاربرد آنها در شهرسازی
- روش‌های کمی - پیشرفته و کاربرد آنها در شهرسازی
- تحلیل رگرسیون لجستیک دو جمله‌ای (Binomial Logistic Regression)
- تحلیل رگرسیون لجستیک چند جمله‌ای (Multinomial Logistics Regression)
- تجزیه به مولفه‌های اصلی قیاسی (Categorical Principal Component Analysis)
- تحلیل تناظر چندگانه (Multiple Correspondence Analysis)
- روش‌های کمی پیشرفته و کاربرد آنها در شهرسازی
- تحلیل عاملی اکتشافی (Explorative Factor Analysis)
- تحلیل عاملی تائیدی (Confirmatory Factor Analysis)
- تحلیل خوشه‌ای (Cluster Analysis)
- تحلیل رگرسیون چند متغیره (Multiple Regression Analysis)
- مدل معادلات ساختاری (Structural Equation Modeling)
- روش‌های ارزیابی چند معیاری (Multi criteria Evaluation Techniques)

منابع:

- آذر، ع و مؤمنی، م (۱۳۷۷). "آمار و کاربرد آن در مدیریت (تحلیل آماری) دو جلد"، تهران، انتشارات سمت.

- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۸): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری: روش های تحلیل", مترجم: بیرون برتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- لیو، یان (۱۳۹۱): "مدل سازی توسعه شهری با استفاده از سامانه های اطلاعات جغرافیایی (GIS) و سلول های خودکار"، مترجم: محمدکاظم جباری و سیمین احمدی، تهران، نشر آذر کلک.
- لی، کولین (۱۳۶۶): "مدل ها در برنامه ریزی شهری"، مترجم: مصطفی عباس زادگان، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی.
- منصور، ک (۱۳۶۹): "روش های آماری"، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- نوربرت، اینهایم (۱۳۷۹): "مدل های کاربردی در تحلیل مسائل شهری و منطقه ای"، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، دانشگاه تهران.

- Birks, Melanie and Jane Mills, (2010): "Grounded Theory a Practical Guide", sage publication 2011
- Calman, Lynn, (2008): "What is Grounded Theory?" The University of Manchester, School of Nursing, Midwifery and Social Work
- DeCoster, (2004): "Meta-Analysis Notes", Department of Psychology, University of Alabama, www.stat-help.com
- Glaser G.Barney and Strauss L.Anselm (2006): "The Discovery of Grounded Theory", a division of transaction publishers, New Brunswick and London.
- Goulding, Christina (2002): "Grounded Theory: A Practical Guide for Management, business and Market Researchers", SAGE Publications
- Glen, R. (1999): "Analysis and interpretation in qualitative research: a researcher's perspective", in L. Butterfield (ed.), Excellence in Advertising, 2nd edn. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Goulding, Christina (1999): "Grounded Theory: some reflections on paradigm, procedures and Misconceptions", University of Wolverhampton 1999, Wolverhampton Business School Management Research Centre
- Hartung, Joachim (2008): "Statistical meta-analysis with applications", Published by John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
- Hair, J. & Fteed, P., (1990): "Multivariate Data Analysis", New York. McMillan Publishing.
- Julia.H.Little (2008): "Systematic Reviews and Meta-Analysis", Oxford University Press, London
- Larry.V, Hedges (1985): "Statics method for meta analysis", Academic Press Inc, London
- Johnson, D.W., Johnson, R. & Stanne, M.B., (2000): "Corporate Learning Methods: A meta-analysis", University of Minnesota. Retrieved from www.clcre.com
- Khalili, Nasrin R (2001): "Practical Sustainability from Grounded Theory to Emerging Strategies", PALGRAVE MACMILLAN, New York
- Lingard, Lorelei, Mathieu Albert and Wendy Levinson, (2008): "Qualitative Research, Grounded theory, mixed methods, and action research", Cite this as: BMJ 2008;337:a567doi:10.1136/bmj.39602.690162.47
- Laws Kevin, Mac Leod, Robert, (2006): "Case Study of Grounded Theory: Sharing Some Alternative Qualitative Research Methodologies with Systems Professionals", the University of Sidney

- Lingen, C., Blasius, J., Kistemann, T. (2008): "Self-perceived Health Space and Geographic Areas in Switzerland", *Int. J. Hyg. Environ.-Health*, vol. 211, pp. 420–431.
- Machemer, P., Bruch, S. Rachel Kuipers (2008): "Comparing Rural and Urban Children's Perceptions of an Ideal Community", *Journal of Planning Education and Research*, Vol. 28, pp. 143-160.
- Majchrzak, A (1984):" Technical analysis. In *Methods for Policy Research*". Sage :Beverly Hills
- Weden, M. Carpiano, R. Robert, S. (2008): "Subjective and Objective Neighborhood Characteristics and Adult Health", *Social Science and Medicine*, Vol. 66, pp. 1256-1270.
- Wolf, F, (1988):"Meta-analysis", London: sage publications.
- Van Gelder, Jean-Louis (2007): "Feeling and Thinking: Quantifying the Relationship between Perceived Tenure Security and Housing Improvement in an informal Neighborhood in Buenos Aires", *Habitat International*, Vol. 31, pp. 219–231.
- Rosenthal, R. (1991):" Meta-Analysis Procedure for Social Research (Revised)", *Applied science research methods series, volume 6*.Newbury Park, CA, sage.

Adaptive Studies of New Urban Planning Theories

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	الزامی
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف درس:

تحلیل رشته (Discipline) و حرفه (Profession) شهرسازی از دیدگاه معرفت‌شناسی (Epistemology) و تحولات حاصله در تئوری‌های مربوطه از نیمه دوم قرن گذشته تا کنون.

سرفصل مطالب:

- دوگانگی‌های تعیین‌کننده در شهرسازی
- تعاریف، معانی و اهداف شهرسازی: دیدگاه‌های اصلی
- پایه معرفتی شهرسازی، مشروعیت و معقولیت
- چرا تئوری؟ نقش و اهمیت تئوری در شهرسازی
- شکل‌گیری تئوری‌های شهرسازی
- گونه‌شناسی تئوری‌های موجود شهرسازی: رویه‌ای و محتوایی
- موانع و مشکلات تئوری‌سازی در شهرسازی
- آیا تدوین یک تئوری جامع و کلی در شهرسازی مطلوب / مقدور است؟
- کاربرد تئوری‌های تصمیم‌گیری در شهرسازی
- نقش نظام ارزشی و هنجاری در تئوری‌های شهرسازی
- نقش کثرت‌گرایی و سیاست‌های حمایتی و مشارکتی در شهرسازی
- سازمان و تشکیلات شهرسازی
- آموزش شهرسازی
- دیدگاه‌های جدید و آینده: چالش‌ها و فرصت‌ها
- پدیده‌های جهانی شدن و محلی‌ماتدن و شهرسازی

منابع:

- الکساندر، کریستوفر و دیگران (۱۳۷۳)، "نظری جدید طراحی شهری"، مترجم: از واحد تحقیق و ترجمه شرکت طاش، تهران، نشر توسعه.
- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۶)، "سیراندیشه‌ها در شهرسازی: از آرمان تا واقعیت"، تهران، شهیدی، آرمان شهر.
- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۷)، "سیراندیشه‌ها در شهرسازی از کمیت تا کیفیت"، تهران، شهیدی، آرمان شهر.
- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۹)، "سیراندیشه‌ها در شهرسازی: از فضا تا مکان"، تهران، شرکت عمران شهرهای جدید.
- Allmendinger, P. (2001): "Planning in Postmodern Times". London: Routledge.
- Allmendinger, Philip (2002): "Towards a post-positivist typology of planning theory". Journal of Planning Theory, 2002, Volume 1.No3.London.
- Alexander, Ernest (1996): "After rationality: Towards a contingency theory for planning. In Explorations in planning theory", ed. Seymour Mandelbaum, Luigi Mazza, and Robert Burchell. New Brunswick, NJ: Center for Urban Policy Research.
- Bolan, R. (1967): "Emerging Views of Planning", Routledge.
- Davidoff, P. and Thomas A. Reiner, (1962): "A Choice Theory of Planning", Routledge.
- Feinstein, S.S. (2000): "New Directions in Planning Theory", Urban Affairs Review (March): 344-70.
- Gleeson, B. and Low, N. (1998): "Is Planning History?" paper presented to the 20th Century Urban Planning Experience, Sydney, July.
- Galloway, T. and Riad Mahayni, (1977): "Planning Theory in Retrospect: the Process of Paradigm Change", Journal of the American Planning Association Vol 43, issue 1.
- Healy, P. (1998): "The Communicative Turn in Planning Theory and Its Implication for Special Strategy Formation", Kluwer Academic Publisher.
- Hoch, C. (1984): "Doing Good and Being Right – the Pragmatic Connection in Planning Theory", American Planning Association Journal 4(1): 335-45.
- Hudson, B. (1979): "Comparative and Current Planning Theories: Counterparts and Contradictions", Journal of the American Planning Association 45(4): 387-98.
- Hirt, Sonia A (2005): "Toward postmodern urbanism? Evolution of Planning in Cleveland, Ohio". Journal of planning education and research, Aug 2005 No3, publication by sage.
- Huxley, Margo (2000): "The Limits to Communicative Planning". Journal of Planning Education and Research, Volume 13 Number 2. London. Publication by sage.
- Hubert Law-Yone (2007): "Another planning theory? Rewriting the meta-narrative", journal of Planning Theory, Vol 6: London. Publication by sage.
- Kuhn, T. (1996): "The Structure of Scientific Revolution", the University of Chicago Press.
- Lauria, Mickey and Jacob A. Wagner (2006): "Literature what can we learn from empirical studies of planning theory? A comparative case analysis of extant". Journal of Planning Education and Research, , Volume 4 London. Publication by sage.
- Rittel, H. and Melvin Webber, (1972): "Dilemmas in a General Theory of Planning", Institute of Urban & Regional Development, University of California.
- Sanderock, L. (2010): "Toward a Planning Imagination for the 21st Century", Ashgate Publishing Company.
- Taylor, N. (1980): "Planning Theory and the Philosophy of Planning", Urban Studies 17: 159-68.

-Underwood, J. (1980): "**Town Planners in Search of a Role**", Occasional Paper No. 6, School for Advanced Urban Studies, University of Bristol.

-Yiftachel, O. (1989): "**Towards a New Typology of Urban Planning Theories**", Environment and Planning B: Planning and Design 16: 23–39.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	الزامی
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

آشنایی دانشجویان با اصلی‌ترین مسائل روز شهرسازی و طریقه‌ی برخورد صحیح با آن‌ها

سرفصل مطالب:

این درس به عنوان سمینار ارائه شده و با توجه به وضعیت و مسائل خاص مطرح شده اداره می‌شود

Research Method in Multidisciplinary Issues

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	الزامی
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف درس:

در کنار اهداف آموزشی، تربیت فرد محقق و پژوهشگر از اهداف عمده دوره دکتری بوده و در این راستا، تدوین رساله دکتری نقش و جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص می‌دهد. موضوع و روش تحقیق رساله نقش به‌سزایی در جهت‌گیری علمی و تحقیقات آینده فرد نیز دارد. علی‌رغم آشنایی قبلی دانشجویان دوره دکتری با روش و انواع تحقیق، فرایند رساله دکتری به گونه‌ای است که آشنایی با روش‌های تحقیق پیشرفته و بکارگیری آن در چارچوب مدون می‌تواند موجبات ارتقاء هرچه بیشتر آن را فراهم آورد. بدین ترتیب، درس مشخصی تحت عنوان روش تدوین رساله (طرح تحقیق پیشرفته) برای دانشجویان دوره دکتری و قبل از شروع به انجام رساله ارائه می‌گردد. آشنایی دانشجویان با انواع تحقیق و رساله، تجزیه و تحلیل طرح تحقیق و جایگاه آن در رساله، آشنایی با ساختار رساله و بررسی بخش‌های مختلف آن، آشنایی با فرایند و معیارهای ارزیابی رساله، و ارتقاء طرح تحقیق رساله از جمله اهداف اصلی درس است.

سرفصل دروس:

۱. شناخت انواع تحقیق
۲. شناخت انواع روش‌های تحقیق
۳. نقش، جایگاه و شرایط کلی رساله دکتری در رشته شهرسازی
۴. نحوه و فرایند انتخاب موضوع و جایگاه استاد راهنما
۵. ساختار و اجزاء یک رساله دکتری
۶. ساختار طرح تحقیق (پروپوزال)
۷. سئوالات، اهداف و فرضیه‌های تحقیق
۸. تعیین روش تحقیق رساله
۹. چارچوب نظری تحقیق
۱۰. فصل مقدمه رساله
۱۱. بررسی و مرور ادبیات

۱۲. بدنه تحقیق
۱۳. فصل نتیجه‌گیری رساله
۱۴. ابزار تحقیق
۱۵. نحوه استفاده از منابع و مآخذ
۱۶. اصول و معیارهای ارزیابی رساله

منابع:

- ایمان، محمدتقی (۱۳۹۰). "مبانی پارادایمی روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم انسانی"، شیراز، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، گروه فلسفه علوم انسانی.
- استراس، آنسلم و کوربین، جولیت (۱۳۹۰). "اصول روش تحقیق کیفی: نظریه‌های مبانی، رویه‌ها و شیوه‌ها"، مترجم: بیوک محمدی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ادریسی، محمد و ادریسی، علی (۱۳۸۶). "روش تحقیق تجربی"، تهران، جهاد دانشگاهی (دانشگاه صنعتی امیرکبیر).
- ایزدی، داوود و استرینگر، ارنست (۱۳۸۱). "تحقیق عملی، راهنمای مجریان تغییر و تحول"، مترجم: سیدمحمد اعرابی، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- بزی، خداحرم (۱۳۸۶). "روش تحقیق"، تهران، سخن گستر.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۷۷-۷۸). "پژوهش در محیط مصنوع"، جزوه درسی، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- پلتو، پرتماژ (۱۳۷۵). "روش تحقیق در علوم انسان شناسی"، تهران، انتشارات علمی.
- ثوابت، جهانبخش (۱۳۸۵). "روش تحقیق با تأکید بر تاریخ"، تهران، نوید شیراز.
- حافظ‌نیا، محمد رضا (۱۳۸۹). "مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی"، تهران، سمت.
- خاکی، غلامرضا (۱۳۷۸). "روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نویسی"، تهران، وزارت فرهنگ (آموزش عالی مرکز تحقیقات علمی کشور).
- خورشیدی، عباس و قریشی، حمیدرضا (۱۳۸۶). "راهنمای تدوین رساله و پایان‌نامه تحصیلی (از نظریه تا عمل)", تهران، یسپرون.
- خاکی، غلامرضا (۱۳۸۸). "روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نامه نویسی"، تهران، بازتاب.
- خواجه‌نوری، عباسقلی (۱۳۸۹). "روش تحقیق"، تهران، دانشگاه تهران.
- دیونی، جان (۱۳۷۶). "منطق؛ تئوری تحقیق"، ترجمه علی شریعتمداری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- زند، رضا (۱۳۸۴). "روش تحقیق در علوم رفتاری"، تهران، مهر اسیرالمومنین.
- راس‌من، گرچن و مارشال، کانرین (۱۳۹۰). "روش تحقیق کیفی"، مترجم: سیدمحمد اعرابی و علی پارسایان، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- رنجبر، محمد (۱۳۸۴). "روش تحقیق"، تهران، پرسش.
- روزی بیدگلی، زهرا و صدیقیان بیدگلی، آمنه (۱۳۸۹). "روش تحقیق (نکته و آزمون)", تهران، مبنای خرد.
- رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۸۴). "کندوکاو و پنداشته‌ها: مقدمه‌ای بر روش‌های شناخت جامعه و تحقیقات اجتماعی"، تهران، انتشارات رسا.
- زرژ، بی‌یر (۱۳۷۵). "روش تحقیق در جغرافیا"، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی.
- سیلورمن، دیوید (۱۳۷۹). "روش تحقیق کیفی در جامعه‌شناسی"، تهران، نیان.

- سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه (۱۳۸۳): "روش های تحقیق در علوم رفتاری"، تهران، آگام.
- شاه طهماسبی، اسماعیل و قاضی، حامد علی (۱۳۹۰): "روش تحقیق"، تهران، مکتب ماهان.
- شاله، فیلیسین (۱۳۷۸): "فلسفه علمی یا شناخت روش علوم"، مترجم: یحیی مهدوی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- شریعتمداری، علی (۱۳۸۴): "جایگاه علوم انسانی در تولید علم"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی - واحد دماوند.
- شهیدی، محمدحسین (۱۳۷۵): "روش تحقیق و مآخذشناسی در علوم انسانی"، تهران، دانشکده امور اقتصادی.
- صحبایی، فائزه و پورزادی، محمد (۱۳۸۹): "فرهنگ واژه های روش تحقیق"، تهران، تحفه.
- صلصالی، مهوش و پرویزی، سرور: "روشهای تحقیق کیفی"، مترجم: محسن ادیب حاج باقری، تهران، نشر و تبلیغ بشری.
- طالقانی، محمود (۱۳۸۱): "روش تحقیق نظری (رشته علوم اجتماعی)"، تهران، دانشگاه پیام نور.
- طرقي، مجید (۱۳۸۹): "درسنامه روش تحقیق"، تهران، هاجر.
- فلیک، اووه (۱۳۹۰): "درآمدی بر تحقیق کیفی"، مترجم: هادی جلیلی، نشر نی.
- فرید، بدالله (۱۳۸۴): "کاربرد جغرافیا در روش تحقیق شهر و روستا"، تبریز، دانشگاه تبریز.
- فرهادی، حسین (۱۳۸۱): "اصول و روش تحقیق در زبان شناسی کاربردی"، تهران، رهنما.
- کرپیندورف، کلوس (۱۳۹۰): "تحلیل محتوا: مبانی روش شناسی"، مترجم: هوشنگ نایی، نشر نی.
- کیوی، ریمون (۱۳۸۰): "روش تحقیق در علوم اجتماعی (نظری و علمی)"، تهران، نشر فرهنگ معاصر.
- گروت، لینداک و وانگ، دیوید (۱۳۸۴): "روش تحقیق در معماری"، مترجم: دکتر علیرضا عینی فر، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- محمدی مهر، غلامرضا (۱۳۸۹): "روش تحلیل محتوا (راهنمای عملی تحقیق)"، تهران، دانش نگار.
- محدثی، جواد (۱۳۸۸): "کتاب روش ها"، تهران، معروف.
- میرزایی، حمیدرضا (۱۳۸۸): "روش تحقیق"، تهران، شایسته گستر.
- محمدی، بیوک (۱۳۹۰): "درآمدی بر روش تحقیق کیفی"، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- مارشال، کاترین (۱۳۷۷): "روش تحقیق کیفی"، تهران، دفتر پژوهش های فرهنگی.
- محسنی، منوچهر (۱۳۸۰): "جامعه شناسی جامعه اطلاعات"، تهران، انتشارات دیدار.
- مکائیل، پاتریک (۱۳۷۴): "روش تحقیق در علوم اجتماعی (جامعه شناسی)"، همدان، انتشارات جهاد دانشگاهی همدان.
- نقیان فشارکی، مهدی (۱۳۷۸): "راهنمای تدوین گزارش های علمی و فنی (به روش تحقیق)"، تهران، انتشارات مهدی (عج) وابسته به صنایع مهدی (عج).
- نگارش نژاد، عبدالمجید و دارایی، هلن (۱۳۸۳): "روش تحقیق در علوم رفتاری"، مترجم: علیرضا کاکاوند، تهران، سرافراز.
- نبوی، بهروز (۱۳۸۲): "مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم اجتماعی"، تهران، کتابخانه فروردین.
- ولایتی، کاظم (۱۳۸۴): "مقدمه ای بر روش تحقیق در جغرافیا، در راهنمای مطالعات جغرافیایی و عمران های منطقه ای"، تهران، نشر دهخدا.
- وانگ، دیوید و گروت، لیندا (۱۳۸۹): "روش های تحقیق در معماری"، مترجم: علیرضا عینی فر، تهران، دانشگاه تهران.
- هومن، حیدر علی (۱۳۷۴): "شناخت روش علمی در علوم رفتاری (پایه های پژوهش)"، تهران، پارسا.
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۹): "راهنمای عملی پژوهش کیفی"، تهران، سمت.
- یوسفیان، جعفر (۱۳۸۶): "چگونه تحقیق کنیم؟"، تهران، ندای شمس.

- Adrien G. Humphreys, Ashok K. Dutt (2002): "**Urban Ecological Research Methods Applied to the Cleveland, Ohio Metropolitan Area (Mellen Studies in Geography)**", Edwin Mellen Pr.
- Alexander Cuthbert, (2011): "**Understanding Cities: Method in Urban Design**", Routledge
- Brian J.L. Berry, (1972): "**City Classification Handbook: Methods and Applications (Wiley series in urban research)**", John Wiley & Sons Inc.
- Birks, Melanie and Jane Mills, (2010): "**Grounded Theory a Practical Guide**", sage publication 2011
- Carlos Nunes Silva, (2012): "**Online Research Methods in Urban and Planning Studies: Design and Outcomes**", IGI Global, 1 edition.
- Calman, Lynn, (2008): "**What is Grounded Theory?**" The University of Manchester, School of Nursing, Midwifery and Social Work
- Glen, R. (1999): "**Analysis and interpretation in qualitative research: a researcher's perspective**", in L. Butterfield (ed.), Excellence in Advertising, 2nd edn. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Glaser G. Barney and Strauss L. Anselm (2006): "**The Discovery of Grounded Theory**", a division of transaction publishers, New Brunswick and London.
- Goulding, Christina (2002): "**Grounded Theory: A Practical Guide for Management, business and Market Researchers**", SAGE Publications
- Goulding, Christina (1999): "**Grounded Theory: some reflections on paradigm, procedures and Misconceptions**", University of Wolverhampton 1999, Wolverhampton Business School Management Research Centre
- Graham Crow, (2012): "**What are Community Studies? (What Is Research Methods)**", Bloomsbury USA.
- Gregory D. Andranovich, Gerry Riposa, (1993): "**Doing Urban Research (Applied Social Research Methods Series, Vol. 33)**", Sage Publications, Inc.
- Gabriel Campanario, (2012): "**The Art of Urban Sketching: Drawing On Location around the World**", Quarry Books.
- Henry Sanoff, (1999): "**Community Participation Methods in Design and Planning**", Wiley.
- Ian Bracken, (2007): "**Urban Planning Methods: Research and Policy Analysis**", Routledge.
- Kimberly A. Scott, Wanda J. Blanchett, (2011): "**Research in Urban Educational Settings: Lessons Learned and Implications for Future Practice**", Information Age Publishing.
- Khalili, Nasrin R (2001): "**Practical Sustainability from Grounded Theory to Emerging Strategies**", PALGRAVE MACMILLAN, New York
- Lingard, Lorelei, Mathieu Albert and Wendy Levinson, (2008): "**Qualitative Research, Grounded theory, mixed methods, and action research**", Cite this as: BMJ 2008;337:a567doi:10.1136/bmj.39602.690162.47
- Laws Kevin, Mac Leod, Robert, (2006): "**Case Study of Grounded Theory: Sharing Some Alternative Qualitative Research Methodologies with Systems Professionals**", the University of Sidney
- Levine, B (2004): "**Bridging research and policy in international development**". Available at publications@odi.org.uk.
- Mohsen Aboutarabi, Andreas Wesener, (2010): "**Urban Design Research: Method and Application: Pr Oceedings of the International Conference Held at Birmingham City**

University, 3-4 December 2009", University of Central England, Birmingham Institute of Art and Design.

-Majchrzak, A (1984):" **Technical analysis. In Methods for Policy Research**". Sage: Beverly Hills

-Nagel, s & Feen, m (1978):" **Policy research centers directory**", Urbana, IL: policy studies organization.

- Robert W. Marans, Robert J. Stimson, (2011): " **Investigating Quality of Urban Life: Theory, Methods, and Empirical Research (Social Indicators Research Series)**", Springer.

- Ranjit Kumar, (2010): " **Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners**", Sage Publications Ltd.

- Tridib Banerjee, Anastasia Loukaitou-Sideris (2011): " **Companion to Urban Design**", Routledge.

The Chicago Manual of Style (1993): " **The essential guide for Writers**", editors and Publishers, 14th edition. The Chicago University Press.

- Wayne C. Booth, Gregory G. Colomb Joseph M. Williams, (2008): " **The Craft of Research, Third Edition (Chicago Guides to Writing, Editing, and Publishing)**", University Of Chicago Press.

- Xinhao Wang, Rainer Hofe, (2007): " **Research Methods in Urban and Regional Planning (Tsinghua University Texts)**", Springer

۳-۲- محتوی و سرفصل دروس اختیاری

۳-۲-۱- شهرسازی تطبیقی ایران و جهان

۳-۲-۲- نظریه‌ها و تحولات برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای

۳-۲-۳- نظریه‌ها و تحولات برنامه‌ریزی مسکن

۳-۲-۴- فناوری اطلاعات در شهرسازی

۳-۲-۵- نظریه‌ها و تحولات مدیریت شهری

۳-۲-۶- جهانی شدن و شهر

۳-۲-۷- سمینار: تحلیل مسائل شهری ایران

۳-۲-۸- توانمند سازی بافت شهری

۳-۲-۹- نظریه‌ها و روش‌های ارزیابی در شهرسازی

۳-۲-۱۰- توسعه شهری پایدار

۳-۲-۱۱- فرهنگ ایرانی - اسلامی و شهرسازی

۳-۲-۱۲- اندیشه‌های فلسفی شهر

۳-۲-۱۳- نظریه‌های برنامه‌ریزی توسعه اجتماعی

۳-۲-۱۴- نظریه‌های برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی

۳-۲-۱۵- ویژه ۱: موضوع آزاد در چارچوب رساله

۳-۲-۱۶- ویژه ۲: موضوع آزاد در چارچوب رساله

۳-۲-۱۷- ویژه ۳: موضوع آزاد در چارچوب رساله

Adaptive Urban Planning of Iran & The World

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

مقدمه:

با خاتمه جنگ جهانی دوم سیر تکامل و توسعه برنامه‌ریزی فضایی و شهرسازی در اکثر کشورهای پیشرفته شتاب زیادی به خود گرفت. این کشورها در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی خود، برنامه و طرح‌هایی مدونی را تهیه و به اجرا گذاشتند. اگر چه در برنامه‌ریزی‌ها از الگوهای نسبتاً مشخصی استفاده شده است، ولی با توجه به ساختار سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی خاص هر کشور، ویژگی‌های ظاهری متفاوتی آنها را از یکدیگر متمایز می‌سازد. در حاضر با مروری به نظام‌های برنامه‌ریزی فضایی و شهرسازی بعضی از کشورهای صاحب تجربه که در این زمینه سابقه زیادی دارند، می‌توان نظام برنامه‌ریزی آنها را مورد تجزیه و تحلیل و ارزیابی قرار داد و با مقایسه آنها با نظام کشورمان، راهکارهایی مناسب برای بهبود برنامه‌ریزی فضایی و طرح‌های شهرسازی کشورمان پیدا نمود.

هدف:

هدف این درس آشنایی دانشجویان با فرایند برنامه‌ریزی فضایی و طرح‌های شهرسازی سایر ملل با نظام‌های مختلف تصمیم‌گیری است. در این مطالعه نقاط ضعف و قوت نظام‌های برنامه‌ریزی و شهرسازی بعضی از کشورهای پیشرفته مورد بررسی قرار گرفته و با مقایسه آنها با یکدیگر و همچنین مقایسه آنها با کشورمان واقعیت‌ها مشخص‌تر می‌شود، ضمن اینکه تجربیات بدست آمده آنها، می‌تواند برای دانشجویان دکتری شهرسازی آموزنده باشد.

روش تدریس:

در تدریس این درس نخست مبانی نظام‌های برنامه‌ریزی فضایی و تحلیل ابزارهای آن توسط مدرس درس در چهار جلسه ارائه می‌شود، دانشجویان علاوه بر مشارکت در بحث و گفتگو پیرامون موضوعات درس، باید هر یک به صورت انفرادی نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور پیشرفته را مطالعه و آن را بشکل کنفرانس در کلاس ارائه دهند. بدیهی است مدرس درس منابع لازم را در اختیار آنها قرار خواهد داد. انتخاب کشور مورد بررسی با موافقت مدرس بوده و دانشجو باید در جلسه دوم کلاس، کشور منتخب خود را اعلام نماید. دانشجو همچنین می‌تواند نمونه‌هایی از طرح‌های

منطقه‌ای یا محلی اجرا شده در آن کشور را مورد تحلیل قرار داده و آن را ارزیابی نماید (برای این مرحله از درس حداکثر ۵ نمره در نظر گرفته شده است).

کار اختصاصی دانشجو:

دانشجویان ملزم‌اند یک کار اختصاصی در مورد نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور (آسیایی، آفریقایی یا امریکای لاتین و...) که در مورد آن هیچ منبعی به زبان فارسی منتشر نشده باشد، بررسی و به صورت گزارش در کلاس ارائه نمایند. این بررسی می‌یابد. در سطوح مختلف در مورد، نهادهای مسئول، برنامه و طرح‌ها، فرایند تهیه و تصویب طرح‌ها، میزان مشارکت مردمی، ضوابط و مجوزها و حقوق استیناف انجام گیرد. سپس این نظام برنامه‌ریزی را با نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی ایران مورد مقایسه قرار دهند. منابع مورد نیاز می‌یابد توسط خود دانشجو از طریق سایت‌های مربوط در اینترنت، جستجوی مقالات و کتب موجود در مورد نظام برنامه‌ریزی آن کشور تهیه شود. (حداکثر نمره این مرحله ۸ نمره در نظر گرفته می‌شود).

برگزاری آزمون:

در پایان ترم آزمونی در زمینه مبانی نظام‌های برنامه‌ریزی و شهرسازی، در سطوح مختلف و همچنین مطالعاتی که دانشجویان بشکل کنفرانس در کلاس ارائه داده‌اند، برگزار خواهد شد (نمره این امتحان حداکثر هفت نمره خواهد بود).

تقویم زمانی:

جلسه اول: مبانی نظری نظام‌های برنامه‌ریزی فضایی، ویژگی‌های اساسی یک نظام برنامه‌ریزی فضایی

جلسه دوم: قانون اساسی، ساختار حکومت، چارچوب قانونی و گرایش‌های مختلف

جلسه سوم: طبقه‌بندی ابزارهای برنامه‌ریزی، ابزارهای سیاست ملی، ابزارهای سطح راهبردی، ابزارهای سطح

محلی

جلسه چهارم: مشارکت مردمی در برنامه‌ریزی فضایی، ضوابط، مجوزهای شهرسازی و حقوق استیناف

جلسه پنجم: بررسی نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی کشور ایران در سه سطح ملی، منطقه‌ای و محلی شامل

نهادهای مسئول، ابزارها، فرایند تهیه و تصویب طرح‌ها و محتوای طرح‌ها (دانشجو می‌تواند طرح‌های منطقه‌ای اجرا شده یا طرح‌های محلی را مورد تحلیل قرار داده و آنها را ارزیابی نماید) می‌باشد.

جلسه ششم: بررسی نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی کشور انگلیس در سه سطح ملی، منطقه‌ای و محلی شامل

نهادهای مسئول ابزارها، فرایند تهیه و تصویب طرح‌ها و محتوای طرح‌ها (دانشجو می‌تواند طرح‌های منطقه‌ای اجرا شده یا طرح‌های محلی را مورد تحلیل قرار داده و آنها را ارزیابی نماید) می‌باشد.

جلسه هفتم: بررسی نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی کشور فرانسه در سه سطح ملی، منطقه‌ای و محلی شامل نهادهای مسئول ابزارها، فرایند تهیه و تصویب طرح‌ها و محتوای طرح‌ها (دانشجو می‌تواند طرح‌های منطقه‌ای اجرا شده یا طرح‌های محلی را مورد تحلیل قرار داده و آنها را ارزیابی نماید) می‌باشد.

جلسه هشتم: بررسی نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور با ساختار حکومتی یکپارچه (مانند هلند، دانمارک یا سوئد)، در سه سطح ملی، منطقه‌ای و محلی شامل نهادهای مسئول، ابزارها، فرایند تهیه و تصویب طرح‌ها و محتوای طرح‌ها (دانشجو می‌تواند طرح‌های منطقه‌ای اجرا شده یا طرح‌های محلی را مورد تحلیل قرار داده و آنها را مورد تحلیل قرار داده و ارزیابی نماید) می‌باشد.

جلسه نهم: بررسی نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور با ساختار حکومتی فدراتیو (مانند اتریش، آلمان یا بلژیک)، در سه سطح ملی، منطقه‌ای و محلی شامل نهادهای مسئول، ابزارها، فرایند تهیه و تصویب طرح‌ها و محتوای طرح‌ها (دانشجو می‌تواند طرح‌های منطقه‌ای اجرا شده یا طرح‌های محلی را مورد تحلیل قرار داده و ارزیابی نماید) می‌باشد.

جلسه دهم: بررسی نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور با ساختار حکومتی منطقه‌بندی شده (مانند ایتالیا، اسپانیا)، در سه سطح ملی، منطقه‌ای و محلی شامل نهادهای مسئول، ابزارها، فرایند تهیه و تصویب طرح‌ها و محتوای طرح‌ها (دانشجو می‌تواند طرح‌های منطقه‌ای اجرا شده یا طرح‌های محلی را مورد تحلیل قرار داده و آنها را مورد تحلیل قرار داده و ارزیابی نماید) می‌باشد.

کار تخصصی دانشجویان: گزارش نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور آسیایی، افریقایی، امریکایی جنوبی و ...)

جلسه یازدهم: رایه گزارش نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور توسط دانشجو در کلاس و مقایسه آن با نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی کشورمان.

جلسه دوازدهم: رایه گزارش نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور توسط دانشجو در کلاس و مقایسه آن با نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی کشورمان.

جلسه سیزدهم: رایه گزارش نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور توسط دانشجو در کلاس و مقایسه آن با نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی کشورمان.

جلسه چهاردهم: رایه گزارش نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور توسط دانشجو در کلاس و مقایسه آن با نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی کشورمان.

جلسه پانزدهم: رایه گزارش نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی یک کشور توسط دانشجو در کلاس و مقایسه آن با نظام برنامه‌ریزی و شهرسازی کشورمان.

جلسه شانزدهم: برگزاری آزمون کتبی

منابع:

- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۶): "سیراندیشه‌ها در شهرسازی: از آرمان تا واقعیت"، تهران، شهیدی، آرمان شهر.
- پاکزاد جهان‌شاه (۱۳۸۷): "سیراندیشه‌ها در شهرسازی از کمیت تا کیفیت"، تهران، شهیدی، آرمان شهر.
- پاکزاد جهان‌شاه (۱۳۸۹): "سیراندیشه‌ها در شهرسازی: از فضا تا مکان"، تهران، شرکت عمران شهرهای جدید.
- توفیق، فیروز (۱۳۸۴): "آمایش سرزمین تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران"، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- غمامی، مجید (۱۳۸۴): "روش‌های شهرسازی نوین در فرانسه، انگلستان، امریکا"، تهران، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری.
- قریب، فریدون (۱۳۸۸): "بررسی تطبیقی نظام‌های شهرسازی (هلند، نروژ، فنلاند، سوئد و دانمارک)"، تهران، دانشگاه تهران.
- نیومن، پیتر و اندی، تورنلی (۱۳۸۱): "رقابت بین‌المللی نظام‌های ملی و طرح‌های برنامه‌ریزی"، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، نشر آذرخش.

National & Regional Planning Theories

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

- آشنایی با مفاهیم و نظریه‌های برنامه‌ریزی و توسعه منطقه‌ای با تأکید بر ابعاد فضایی توسعه
- آشنایی با تجارب برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای در ایران و سایر کشورها

سر فصل دروس:

الف- مفاهیم و نظریه‌ها

- نظریه‌های مکانی (Location Theories)
- قطب رشد و مفاهیم مرتبط (Growth Poles and Related Concepts)
- نظریه مرکز - پیرامون (Core-Periphery)
- نظریه برگشت تمرکز (Polarization Reversal)
- رویکرد عملکردهای شهری در توسعه روستایی (Urban Functions in Rural Development)
- نظریه پیوندهای دو سویه شهر و روستا و استراتژی شبکه منطقه‌ای (Reciprocal Rural-Urban Linkages and Regional Network Strategy)
- منطقه‌گرایی نوین و توسعه منطقه‌ای (New Regionalism and Regional Development)
- شهرنشینی متغیر (Differential Urbanization)
- نظریه‌های نظام شهری (Urban Systems Theories)
- توسعه روستا - شهری (Agro-politan Development)
- توسعه چند مرکزی (Polycentric Development)
- نظریه‌های مرتبط با برنامه‌ریزی و توسعه مناطق کلانشهری (Metropolitan Planning and Development)

ب : تجارب برنامه ریزی های منطقه ای

- تجارب برنامه ریزی ملی و منطقه ای در کشورهای توسعه یافته
- تجارب برنامه ریزی ملی و منطقه ای در کشورهای در حال توسعه
- تجارب برنامه ریزی ملی و منطقه ای در ایران

منابع:

- آلماندینگر، فلیپ (۱۳۸۷): " آینده برنامه ریزی: چشم اندازهای نو در نظریه برنامه ریزی"، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، ارس رایانه، آذرخش.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، ساختارها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۷): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، مکان ها و مکان سازی"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح ها و انواع طرح ها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۸): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری: روش های تحلیل"، مترجم: پروین پرتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- توفیق، فیروز (۱۳۸۴): "آمایش سرزمین، تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران"، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- جفری هال، پیتر (۱۳۸۷): "برنامه ریزی شهری و منطقه ای"، ترجمه جلال تیریزی، تهران، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.
- زبردست، اسفندیار (۱۳۸۳): "اندازه شهر"، تهران، مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- صراف، مظفر (۱۳۷۷): "مبانی برنامه ریزی توسعه منطقه ای"، تهران، سازمان برنامه و بودجه.
- فاینشتاین، سوزان، کمپل، اسکات (۱۳۸۹): "نظریه ی برنامه ریزی"، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، نشر آذرخش.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

آشنایی با نظریه‌ها و تحولات برنامه‌ریزی مسکن در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و کالبدی مسکن، تجارب برنامه‌ریزی مسکن در جهان و ایران، تحلیل برنامه‌های مسکن در ایران و جهان، تحلیل جایگاه عوامل تولید مسکن در برنامه‌ریزی مسکن، جایگاه برنامه‌ریزی مسکن در سیاستها، برنامه‌ها و طرحهای توسعه شهری، مدیریت در مسکن، فرایند برنامه‌ریزی مسکن در مقیاس‌های مختلف ملی و محلی.

سرفصل‌های درس:

۱. نظریه‌های اقتصادی مسکن.
۲. نظریه‌های اجتماعی و فرهنگی مسکن.
۳. تحلیل تجارب برنامه‌ریزی مسکن در جهان.
۴. تحلیل تجارب برنامه‌ریزی مسکن در ایران.
۵. تحلیل جایگاه عوامل تولید مسکن در برنامه‌ریزی مسکن.
۶. جایگاه برنامه‌ریزی مسکن در سیاستها، برنامه‌ها و طرحهای توسعه شهری.
۷. مدیریت، سازمان و تشکیلات در مسکن.
۸. قوانین و مقررات در مسکن.
۹. فرایند مطلوب برنامه‌ریزی مسکن در مقیاس ملی.
۱۰. فرایند مطلوب برنامه‌ریزی مسکن در مقیاس محلی.

منابع:

- آلمن، ایرون (۱۳۸۲): "محیط و رفتار اجتماعی: خلوت، فضای شخصی، قلمرو و ازدحام"، ترجمه علی نمازیان، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- ایراندوست، کیومرث (۱۳۸۹): "سکونت گاه های غیررسمی و اسطوره حاشیه نشینی"، تهران، انتشارات شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.
- الکساندر، کریستوفر و جرمایف، سرچ (۱۳۷۱): "عرصه های زندگی جمعی و زندگی خصوصی، به جانب یک معماری انسانی"، مترجم: منوچهر مزینی، تهران، دانشگاه تهران.
- چپ من، دیوید (۱۳۸۴): "آفرینش محلات و مکان ها در محیط انسان ساخت"، مترجم: دکتر شهرزاد قریادی و دکتر منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- سعیدنیا، احمد (۱۳۸۲): "کتاب سبز راهنمای شهرداری ها، نظام مراکز شهری / فضاهای مسکونی"، تهران، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- شکرگزار، اصغر (۱۳۸۵): "توسعه مسکن شهری در ایران"، تهران، انتشارات حق شناس.
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۲): "تراکم در شهرسازی: اصول و معیارهای تعیین تراکم شهری"، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- غفاری، علی (۱۳۷۲): "سازمان های فضایی در معماری شهرهای سنتی"، مجله صفا، شماره ۱۶.
- فتحی، حسن (۱۳۸۲): "ساختمان سازی با مردم"، ترجمه علی اشرفی، نشر دانشگاه هنر تهران
- قاسمی اصفهانی، مروارید (۱۳۸۵): "اهل کجا هستیم؟ هویت بخشی به بافت های مسکونی"، تهران، انتشارات روزنه
- لنگ، جان (۱۳۸۱): "آفرینش نظریه معماری"، ترجمه علیرضا عینی فر، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- موسوی، سید محمد (۱۳۸۹): "مقدمه ای بر ساماندهی صنعت و سکونت در مناطق شهری: به همراه گزیده مقالات اولین نشست تخصصی نحوه تعامل صنعت و سکونت"، تهران، انتشارات برهان نقاشی.
- مجموعه مقالات سمینارهای سیاست های توسعه مسکن در ایران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- مجموعه مقالات چاپ شده در مجلات "هنرهای زیبا"، "اقتصاد مسکن"، "مسکن و انقلاب" و...
- مدنی پور، علی (۱۳۸۷): "فضاهای عمومی و خصوصی در شهر"، ترجمه فرهاد نوریان
- نوربرگ شولتز، کریستیان (۱۳۸۱): "مفهوم سکونت به سوی معماری تمثیلی"، ترجمه محمد امیر یار احمدی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- ون پل، ریک (۱۳۹۰): "رویکردها و روش های سنجش کیفیت محیط مسکونی شهری"، مترجم: مجتبی رفیعیان و جمشید مولوی، تهران، انتشارات آذرخش.
- هال، ادوارد (۱۳۷۶): "بعد پنهان"، ترجمه دکتر منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران

- Albert Ferre, Tihamer Salij, (2010): "Total Housing: Alternatives to Urban Sprawl", Published by Actar.
- Balchin, Paul and Rhoden, Maureen (1998): "Housing: the Essential Foundations", Rutledge, London.
- Bridget, Franklin (2006): "Housing Transformations: Shaping the Space of 21st Century Living", Rutledge, London.

- Barton, H. , R. Guise & M. Grant (2003): "**Shaping Neighborhoods: Health, Sustainability, Vitality**", Spon press
- Biddulph, Mike. (2007): "**An Introduction to Residential Layout**", Elsevier.
- Carmona, Matthew (2001): "**Housing Design Quality: Through Policy, Guidance and Review**", Spon Press, London.
- Center for Inclusive Design & Environmental Access, Edward Steinfeld, Jonathan White, (2010): "**Inclusive Housing: A Pattern Book: Design for Diversity and Equality**", Published by W. W. Norton & Company.
- Center for Inclusive Design & Environmental Access, Edward Steinfeld, Jonathan White, (2010): "**Inclusive Housing: A Pattern Book: Design for Diversity and Equality**", Published by W. W. Norton & Company.
- Eric Firley, Caroline Stahl, (2011): "**The Urban Housing Handbook**", Published by Wiley.
- Graham Towers, (2005): "**Introduction to Urban Housing Design: At Home in the City**", Architectural Press.
- Graham Towers, (2005): "**Introduction to Urban Housing Design: At Home in the City**", Architectural Press.
- Gehl, Jan (1987): "**Life between Buildings: Using Public Space, New York**", Van Nostrand Reinhold.
- Hilary French, (2008): "**Key Urban Housing of the Twentieth Century: Plans, Sections and Elevations (Key Architecture Series)**", W. W. Norton & Company; Pap Cdr Edition.
- Hester Randolph (1987): "**Planning Neighborhood Space with People**", Environmental Design Series, University of California, Berkeley.
- Jenkins, Paul, et. al. (2007): "**Planning and Housing in the Rapidly Urbanizing World**", Rutledge, London
- Newman, O. (1972): "**Defensible Space: Crime Prevention through Urban Design**", MacMillan, London.
- Neal, Peter. (2003): "**Urban Villages and the Making of Communities**", Spon Press.
- Ronald L. Mace, Leslie C. Young, (1998): "**Fair Housing Act Design Manual: A Manual to Assist Designers and Builders in Meeting the Accessibility Requirements of the Fair Housing Act**", Diane Pub Co; Revised edition.
- Somerville, Peter and Springings, Nigel, (2005): "**Housing and Social Policy: Contemporary Themes and Critical Perspectives**", Routledge, London.
- Susanne Schindler, William R. Morrish, (2009): "**Growing Urban Habitats: Seeking a New Housing Development Model**", William Stout.
- Somerville, Peter and Springing, Nigel (2005): "**Housing and Social Policy: Contemporary Themes and Critical Perspectives**", Routledge, London.
- Trancik, R. (1986): "**Finding Lost Space: Theories of Urban Design**", Wiley.
- Tower, Graham (2005): "**Introduction to Urban Housing Design: At Home in the City**", Architectural Press.

Information Technology in Urban Planning

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

سیستم های اطلاعاتی را می توان به عنوان راه حل سازمانی - مدیریتی برای حل مسایل شهری و شهرنشینی به یاری دانش فنی اطلاعات دانست. اما بسیاری از مشاوران شهرساز و مدیران سازمان هایی که در امور شهری در همه سطوح از راهبردی تا اجرایی دخیل هستند، سیستم های اطلاعاتی را یک نرم افزار فرض کرده و گاهی در حد نقشه کشی و در سطح نرم افزارهایی مانند اتو کد و فتوشاپ تصور می کنند و به قدرت آن در تحلیل حجم وسیع اطلاعات توصیفی و گرافیکی بی توجه هستند. علت این بی توجهی به وارونه گرفتن هرم اجزای تشکیل دهنده این سیستمها در کشورهای در حال توسعه باز می گردد. در این کشورها، به جای بها دادن به نقش مغز افزار، به هزینه کردن بی هدف در نرم افزار و سخت افزار پرداخته می شود در حالیکه سیستم های اطلاعاتی و منابع مربوط به آن می توانند چارچوب های توسعه فضایی را شکل دهند و منابع محدود شهرها را برای رویارویی با مناطق حساس و ریسک پذیر شهر اولویت بندی کنند. وجود رابطه بین فرآیندهای تهیه طرح ها و برنامه های شهری، مدیریت و سیاست گذاری درون سازمانی ایجاب می کند رابطه هر یک از آنها با فناوری های اطلاعات بهتر شناخته شود. بنابراین برای زدودن تصویر لوکس فناوری اطلاعات از اذهان و هم تراز شدن جامعه مدیریت شهری و شهرسازان ایران با سایر کشورها در نحوه استفاده از این فناوری جا دارد آموزش و پژوهش موثرتری در سطح دکتری در این زمینه صورت پذیرد.

سرفصل:

در این درس به مباحث اصلی زیر پرداخته می شود:

- ۱- تبیین نقش و جایگاه سیستم های اطلاعاتی در سازمان های مرتبط با شهرهای ایران و نحوه بومی سازی و پذیرش آن سیستمها در بین کارکنان سازمانها و کاربران اطلاعات در دو بعد: الف- مدیریتی ب- فنی
- ۲- بررسی و شناسایی نقاط ضعف و قوت سیستم های اطلاعاتی موجود که در لایه ها و سطوح مختلف مدیریت راهبردی، مدیریت میانی، سطح دانشی و مدیریت اجرایی سازمانهای مرتبط با شهر قابل استفاده هستند، شامل: سیستم های اطلاعات مدیریت سطح راهبردی EIS، سیستم های اطلاعاتی مدیریت MIS، سیستم های پشتیبان تصمیم

گیری DSS، سیستمهای مدیریت دانش KMS، سیستمهای پردازش مبادله ای TPS، و سیستمهای خودکارسازی امور اداری

۳- بررسی ارتباط سیستمهای اطلاعاتی با مفهوم مهندسی مجدد یا Reengineering

۴- نحوه بسته بندی دانش در چارچوب ارزشهای موجود در کشور.

منابع:

- برات، استیو و بود، باب (۱۳۸۸): "آموزش نرم افزار ArcGIS 9.x تجزیه و تحلیل های سه بعدی"، تهران، فرات.
- سیگل، جیل (۱۳۸۲): "راهنمای جامع تحلیلگر فضایی: تحلیل فضایی پیشرفته با استفاده از اطلاعات رستری و برداری"، مترجم: فرشاد نوریان و مهدی ضیایی، انتشارات پردازش و برنامه ریزی شهری.
- Alias Abdul-Rahman, Morakot Pilouk, (2010): "Spatial Data Modelling for 3D GIS", Springer.
- Heather Kennedy, (2004): "Data in Three Dimensions: A Guide to ArcGIS 3D Analyst", OnWord Press.
- Jiyeong Lee (Editor), Siyka Zlatanova, (2010): "3D Geo-Information Sciences (Lecture Notes in Geoinformation and Cartography)", Springer.
- Longley, P. A. and Michael Batty, (2003): "Advanced Spatial Analysis", CA: ESRI Press.
- Manfred *Buchroithner, (2012): "True-3D in Cartography: Auto stereoscopic and Solid Visualization of Geodata (Lecture Notes in Geoinformation and Cartography)", Springer.
- Piphoo, Evam, (2003): "Focus on 3D Models", Ohio: Premier Press.
- Paul A. Longley, Michael Batty, Mac Rubel and Paul A. Longley, (2003): "Advanced Spatial Analysis", ESRI press.
- Rim Meziani, (2010): "A Study on Spatial Analysis of Urban Sprawl on an Algerian Oasis City: Applications of GIS and 3D Visualization Techniques", LAP LAMBERT Academic Publishing.
- Shelly Sommer (Editor), Tasha Wade, (2006): "A to Z GIS: An Illustrated Dictionary of Geographic Information Systems", Esri Press.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

شهرهای جهان در سال ۱۳۸۶ به نقطه قابل تاملی رسیدند: این شهرها اکنون نیمی از جمعیت جهان را در خود جای داده اند. در طی دو دهه آتی انتظار می رود شهرها با رشد شهری شدیدی مواجه شوند. در ایران نیز که هم اکنون حدود ۷۰ درصد از جمعیت کل کشور را در بر می گیرند، پیش‌بینی می شود رشد شهرها ادامه یابد. این رشد و سایر تحولات در زمینه فناوری های اطلاعاتی و ارتباطاتی چالشها و فرصت های گسترده ای را در زمینه های اجتماعی، اقتصادی، و محیط زیستی به همراه خواهد داشت که باید مدیریت شوند. در چنین محیطی، بازیگران بخش خصوصی، عمومی و دولتی هریک به دنبال منافع منحصر به خود تلاش خواهند کرد شهرها را تحت تاثیر اقدامات و فعالیتهای خود قرار دهند. اما آنچه مسلم است هر یک از این بازیگران یا بهره‌وران به تنهایی قادر به رویارویی با چالشهایی که پیش روی نسل حاضر و نسلهای آتی می‌باشد، نخواهند بود. در این درس با توجه به نظریه ها و تجارب جهانی در مبحث مدیریت شهری، به چالشها و تجارب داخلی نیز نگاه شده و ظرفیت ها و راه حلهایی که می تواند به کمک مدیریت شهرها بیاید، پرداخته می شود.

سرفصل:

به منظور به روزنمایی، ارزش مداری، و بومی‌سازی، بخشهای زیر در طول نیمسال مورد توجه قرار می گیرند:

۱- بررسی نظریه ها و تجارب موجود شامل:

الف- تشکیلات و ساختار سیستم مدیریت شهری در جهان (مقایسه از نظر اهداف، وظایف و اختیارات)

ب- مفاهیم حکومت (یا حکمروایی) شهری، تفرق در مدیریت شهری و مدیریت شهری یکپارچه

۲- بررسی نحوه برخورد با نظریه ها و اتصال آنها با اقدامات در سطح حرفه شهرسازی و مدیریت شهری شامل:

الف- جایگاه شهرداری در نظام اجرای طرحهای توسعه شهری

ب- مشارکت شهروندان

پ- کاربرد سیستمهای اطلاعاتی در مدیریت شهری

ت- مدیریت دانش

ت- تفاوت مدیریت شهری با رویکردهای MBI; MBO; MBV

۳- بررسی چالشها و ظرفیت های موجود در کشور در زمینه مدیریت شهری و ارتباط آن با مباحث دو بخش بالا شامل:

الف- اهداف، وظایف و اختیارات شورای شهر

ب- رابطه شورای شهر و شهرداری

پ- قانون شوراها، قانون شهرداری ها

ت- منابع درآمدی (مدیریت مالی)

منابع:

- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۸): " طرح ها و برنامه های شهرسازی: مفاهیم، روندها و الزامات طرح های جامع و تفصیلی در ایران، با تاکید بر وضعیت تهران"، تهران، نشر شهر.
- براتی، ناصر و براتی، میتا (۱۳۹۰): " آشنایی با طرح های توسعه شهری در ایران (طرح های توسعه شهری ساختاری و راهبردی)", تهران، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- پیر موره، ژان و ایوماری، آلن و ماری لیز، سایی (۱۳۷۳): "فضاهای شهری، طراحی، اجرا، مدیریت"، مترجم: حسین رضایی و میر معزالدین مجابی و محسن رسولی، تهران، بی نا.
- جی. گوتز، ادوارد و ای. کلارک، سوزان (۱۳۸۹): "سیاست های توسعه و مدیریت شهری در عصر جهانی شده"، مترجم: دکتر اسدالله نقدی و فرحناز اسکندریلو، تهران، نور علم.
- ذواتشایق، صمد (۱۳۷۸): "ضوابط و مقررات اجرایی طرح جامع جدید تهران"، تهران، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.
- رفیعیان، مجتبی و هاشمی، سیدمناف و حسین پور، علی (۱۳۹۰): "سیاست های مدیریت شهری در کشورهای مختلف: رویکرد راهبردی - فرا تحلیلی، یکپارچگی شهری"، تهران، انتشارات هله.
- سواد کوهی، فر. ساسان (۱۳۸۷): "مبانی مدیریت پروژه های عمرانی، شهری و بحران: ویژه مدیران، متخصصین و دانشجویان رشته های مهندسی (عمران، معماری و شهرسازی)، تهران، انتشارات دانشگاه امام حسین.
- طاهری، ابوالقاسم (۱۳۷۷): "اداره امور شهرداری ها"، تهران، نشر قدس.
- عبدلی، محمدعلی (۱۳۷۹): "مدیریت دفع و بازیافت مواد زاید جامد شهری در ایران"، تهران، سازمان شهرداری های کشور.
- قادری، علی و قادری، جعفر (۱۳۸۸): "فرهنگ مطالعات شهری و منطقه ای (برنامه ریزی شهری و منطقه ای، مدیریت شهری، شهرسازی، طراحی شهری، جامعه شناسی شهری و اقتصاد شهری)", تهران، انتشارات نور علم.
- کاشانی، جو، خشیار (۱۳۹۰): "مدیریت طرح های عمرانی در شهرداری ها"، تهران، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری (۱۳۸۸): "گزیده قوانین و مقررات مورد عمل وزارت مسکن و شهرسازی"، تهران، انتشارات مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- موسسه مهندسیین مشاور طرح جامع (۱۳۸۷): "مدیریت طرح های عمرانی"، تهران.
- مرکز مطالعات برنامه ریزی شهری (۱۳۷۸): "شیوه های تحقق طرح های توسعه شهری"، تهران، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- مرادی مسیحی، وراز (۱۳۸۱): "برنامه ریزی استراتژیک در کلان شهرها"، تهران، انتشارات پردازش و برنامه ریزی شهری.

- Branch, Melville, (1974): "**Planning Urban Environment**", Hutchinson and Ross.
- Bryant, Bunyan, (1995): "**Environmental Justice issues, Policies, and solutions**", Wash. D. C.: Island Press.
- Kelman, Ari, (2003): "**A River and its City**", Berkeley: Uni. of California Press.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

دهکده جهانی در حال شکل گیری است و نحوه برخورد با این پدیده، که در چارچوب مبحث جهانی شدن می‌گنجد، با هدف کاهش اثرات منفی و استفاده از اثرات مثبت آن موضوع این درس می‌باشد. در چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران و همچنین در برنامه پنج ساله چهارم و پنجم توسعه اقتصادی، بر استفاده از مزایای اقتصادی جهانی نیز تاکید شده است. در چشم‌اندازی که در طرحهای توسعه شهری تهران منجمله طرح جامع جدید مصوب ۱۳۸۵ تهیه می‌شود، عبارت «تهران به عنوان شهری جهانی» استفاده شده است. در این طرحها، مهندسين مشاور در توافقی صریح اما کلی، به اهمیت ورود شهر تهران به عرصه روند جهانی شدن اشاره کرده‌اند. اما از آنجا که اهداف و سیاستهای منطبق با نحوه جهانی شدن به صورت شفاف ارائه نشده، برنامه‌های مشخصی نیز در زمینه های اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و طرحهای کالبدی متناسب با آنها تعریف نشده است. بنابراین دانشجویان در این درس به ابعاد مثبت و منفی پدیده جهانی شدن و شهرهای جهانی پرداخته و نحوه برخورد با موضوعات مربوط را بر اساس ارزش ها و مسایل و ظرفیت های موجود در کشور تبیین می نمایند.

سرفصل:

- در این درس، به منظور به روزنمایی، ارزش مداری، و بومی سازی، سه بخش در نظر گرفته شده است:
- ۱- در شرایط حاکم که امکانات جدید فناوری و ارتباطاتی بر روند جهانی شدن تاثیر عمیق دارد، شهرسازان باید از آخرین تحولات جهانی شدن و نظریه های مرتبط آگاه باشند. بنابراین در بخش اول به بررسی مکاتب فکری که انواعی از چارچوبهای نظری را درباره جهانی شدن شکل می‌دهند، پرداخته می‌شود.
  - ۲- در بخش دوم، شهرهای جهانی مورد توجه قرار می‌گیرند. در این بخش علاوه بر بررسی وضعیت شهرهای جهانی موجود و محیطی که اینگونه شهرها در آن رشد و فعالیت می‌کنند، به پارامترها و شاخص هایی که بر اساس ارزشهای غیر غربی مطرح هستند نیز پرداخته می‌شود.

۳- در بخش سوم، با تامل بر پاراسترهای لازم برای ظهور یک شهر جهانی، شهر تهران به عنوان شهری که می تواند یا نمی تواند جهانی شود مورد بحث، نقد و ارزیابی قرار می گیرد. در این بخش، نگاه درس به نظریه ها و ابزاری است که با نیازهای خاص شهرهای ایرانی مطابقت داشته و از توان و قابلیت های فرهنگ ایرانی و اسلامی استفاده کند.

منابع:

- جیکوبز، جین (۱۳۸۸)، "دوره تاریک پیش رو"، مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- شیعه، اسماعیل (۱۳۹۰)، "آهنگ صنعت، آوای شهر"، تهران، انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران.
- Abu-Lughod, J.L. (1991): "Going beyond Global Babble", In A.D. King (ed.), Culture, Globalization and the world-system, London, Macmillan.
- Abu-Lughod, J.L. (1991): "Writing against Culture", In R.G. Fox (ed.), Recapturing Anthropology, Santa Fe, NM, School of American Research Press.
- Abu-Lughod, J. (1999): "New York, Chicago, LA: America's Global Cities", Minneapolis, MN, University of Minnesota Press.
- Aharoni, Y. and Nachum, L. (2000): "Globalization of Services: Some Implications for Theory and Practice", London, Routledge.
- Appadurai, A. (1986): "Introduction: Commodities and the Politics of Value", In A. Appadurai (ed.), the social life of things, Cambridge, Cambridge University Press.
- Appadurai, A. (1986): "Theory in Anthropology: Centre and Periphery", Comparative Studies in Society and History, 28: 356-361.
- Bauman, Zygmunt, (1998): "Globalization: the Human Consequences", Cambridge, Polity Press.
- Beaverstock, J. V. (2005): "Transnational work: Global Professional Labour Markets in Professional Service Accounting Firms", In Bryson, J. and Daniels, P. (Eds.) The Handbook of Service Industries. London, Edward Elgar.
- Beaverstock, J. V. (2005): "Transnational Elites in the City: British inter-company Transferees in New York city's Financial District", Journal of Ethnic and Migration Studies, 31: 245-268.
- Beaverstock, J. V. (2004): "Managing across Borders: Transnational Knowledge Management and Expatriation in Legal Firms". Journal of Economic Geography, 4: 157-179.
- Beaverstock, J.V. (2002): "Transnational Elite Communities in Global Cities: Connectivity's, Flows and Networks", In A. Meurer and J. Vogt (Eds.) Stadt und Region - Dynamik von Lebenswelten. Tagungsbericht und wissenschaftliche Abhandlungen, Leipzig, Mayr, Deutsche Gelleschaft fur Geographie: 87-97.
- Beaverstock, J.V. and Doel, M. A. and Hubbard, P. J. and Taylor, P. J. (2002): "Attending to the World: Competition, Cooperation and Connectivity in the World City Network", Global Networks, 2, 2, 96-116.
- Beaverstock, J. V. and Smith, R. G. and Taylor, P. J. (2000): "World City Network: A new Metageography?" Annals, Association of American Geographers, 90, 1, 123-134.
- Beck, U. (1992): "Risk Society", London, Sage.
- Castells, Manuel. (1989): "The Informational City", Oxford, Blackwell.

- Castells, Manuel, (2000): "**The Rise of the Network Society**", Vol. I. Massachusetts, Blackwell.
- Clifford, J. (1988): "**The Predicament of Culture**", Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Clifford, J. (1992): "**Travelling Cultures**", In L. Grossberg, C. Nelson and P. Treichler (eds.), Cultural Studies, New York and London, Routledge.
- Cochrane, A. and Pain, K. (2000): "**A Globalizing Society?**" in Held, D. (ed): A globalizing world? Culture, Economics, Politics (London: Routledge), 5-45 .
- Doel, M. and Hubbard, P. (2002): "**Taking World Cities Literally: Marketing the City in a Global Space of Flows**", City, vol. 6, no. 3, pp. 351-368.
- Erie, S.P. (2004): "**Globalizing L.A.: Trade, Infrastructure, and Regional Development**", Stanford: Stanford University Press.
- Evans, Tony, (2001): "**Citizenship and Human Rights in the Age of Globalization**", Alternatives, 25(4): October-December: 415-438.
- Falk, Richard, (2000): "**Human Rights Horizon**", New York, Routledge.
- Flusty, Steven, (2004): "**De-Coca-Colonization**", New York, Routledge.
- Friedmann, John, (1982): "**World City Formation: an Agenda for Research and Action**", International Journal of Urban and Regional Research, 6: 309-344.
- Friedmann, John, (1986): "**The world city hypothesis**", Development and Change 4:12-50.
- Friedman, John, (1994): "**Cultural Identity and Global Process**", London, Sage.
- Friedmann, John, (1995): "**Where We Stand: a Decade of World City Research**", in Paul Knox and Peter Taylor (eds.), World Cities in a World-System, New York, Cambridge University Press. Pp. 21-47.
- Friedman, John, (2002): "**The Prospect of Cities**", Minneapolis, MN, University of Minnesota Press.
- Grahl, John, (2001): "**Globalized Finance**", New Left Review, 8, March-April: 23-48.
- Goldman, Michael, (1998): "**Privatizing Nature**". New Brunswick, Rutgers University Press.
- Hall, Peter, (1966): "**World Cities**", New York, McGraw-Hill.
- Hammel, P. Lustiger and Thaler, H. and M. Mayer (2000): "**Urban Movements in a Globalizing World**", New York, Routledge.
- Hannerz, Ulf. (1969): "**Soul side**", New York, Columbia University Press.
- Hannerz, Ulf. (1991): "**Scenarios for Peripheral Cultures**", In A.D. King (ed.), Culture, globalization and the world-system. London, Macmillan.
- Hannerz, Ulf. (1992): "**The Global Acumen as a Network of Networks**", In A. Kuper (ed.), Conceptualizing society, London, Routledge.
- Hannerz, Ulf. (1992): "**Cultural Complexity**", New York, Columbia University Press.
- Hannerz, Ulf. (1992): "**Networks of Americanization**", In R. Lunden and E. Asard (eds.), Networks of Americanization. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Hannerz, Ulf. (1993): "**Mediations in Global Ecumene**", In Gisli Palsson (ed.), beyond boundaries. London, Berg.
- Hannerz, Ulf. (1996): "**Transnational Connections**", London, Routledge.
- Harvey, D. (1989): "**The Condition of Post modernity**", Oxford, Blackwell.
- Heenan, D.A. (1977): "**Global Cities of Tomorrow**", Harvard Business Review, 55(3): 79-92.
- Herman, Edward S. and Robert W. McChesney, (1997): "**The Global Media**", New Delhi, Madhyam Books.
- Hill, R. and Kuniko Fujita, (2003): "**The Nested City: Introduction**", Urban Studies, Vol. 40(2): 207-218.

- Ilean, Suzan and Lynne Philips, (1948-1960): "**Mapping Populations: The United Nations, Globalization and Engendered Spaces**", *Alternatives*, 25(4): October-December 2000: 467-490.
- Isin, E.F. (2000): "**Democracy, Citizenship and the Global City**", New York, Routledge.
- Jameson, Fredric, (2000): "**Globalization and Political Strategy**", *New Left Review* 4, July-August: 49-68.
- Jackson, J. (1989): "**Is There a Way to Talk about Culture without Making Enemies?**" *Dialectical Anthropology*, 14: 127-143.
- Johnston, R.J. and Taylor, P.J. and Watts, M.J. (2002): "**Geographies of Global Change**", 2nd edition, Oxford, Blackwell.
- Jones, A. (2003): "**Management Consultancy and Banking in an Era of Globalization**", Basingstoke, Palgrave.
- Kapuscinski, R. (1990): "**The Soccer War**", London, Granta Books.
- King, Anthony. (1990): "**Global Cities: Post-Imperialism and the Internationalization of London**", London, Routledge.
- King, Anthony, (2004): "**Spaces of Global Cultures**", London, Routledge.
- Knox, Paul and Taylor, Peter, (1995): "**World Cities in a World-System**", New York, Cambridge University Press.
- Kratke, S. (2003): "**Global Media Cities in a Worldwide Urban Network**", *European Planning Studies*, 11(6): 605-628.
- Kratke, S. and Taylor, P.J. (2004): "**A World Geography of Global Media Cities**", *European Planning Studies*, 12(4): 459-477.
- Lefebvre, H. (1996): "**Writing on Cities**", Trans. E. Kofman and E. Lebas. Cambridge, MA, Blackwell.
- Marcuse, P. (1997): "**Glossy Globalization**", In P. Droege (ed.) *Intelligent Environments*, Amsterdam, Elsevier Science.
- Marcuse, P. (2002): "**Depoliticizing Globalization: From Neo-Marxism to the Network Society of Manuel Cartels**", In J.Eade and C. Mele (Eds) *Understanding the City*, Oxford: Blackwell, 131-158.
- Marcuse, P. and R. van Kempen, (1999): "**Globalizing Cities: a New Spatial Order?**" Oxford, Blackwell.
- Marcuse, P. and R. van Kempen, (2002): "**of States and Cities: the Partitioning of Urban Space**", Oxford, Oxford University Press.
- Mittelman, James, (2000): "**The Globalization Syndrome: Transformation and Resistance**", Princeton, NJ, Princeton University Press.
- Muller, Johan, Nico Cloete and Shireen Badat, (2001): "**Challenges of Globalization**", Capetown, Maskew Miller Longman.
- Navari, C. (1991): "**On the Withering Away of the State**", In C. Navari (Ed), *the condition of states*. Buckingham: Open University Press.
- Newman, P. and A. Thornley, (2005): "**Planning World Cities**", Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- O'Connor, Kevin, (1995): "**Change in the Pattern of Airline Services and City Development**", in Brotchie, J., Batty, M., Blakely, e., Hall, P., and Newton, P., eds., *Cities in Competition*, Melbourne, Longmans, pp. 88-104.
- O'Connor, Kevin, (2003): "**Global Air Travel: Toward Concentration or Dispersal?**" *Journal of Transport Geography* 11: 83-92.
- Ohmae, K. (1990): "**The Borderless World**", New York, Harper Business.

- Olds, K. (2001): "**Globalization and Urban Change**", Oxford, Oxford University Press.
- Rimmer, Peter, (1998): "**Transport and Telecommunications Among World Cities**", in Fuchen Lo and Yue-man Yeung (eds.), *Globalization of the World of Large Cities*, Tokyo, United Nations University Press. Pp. 433-470.
- Robertson, R. (1992): "**Globalization**", London and Newbury Park, Sage.
- Rodrik, Dani, (1997): "**Has Globalization gone too far?**" Washington, DC, Institute for International Economics.
- Rondinelli, Dennis A. and James H. Johnson, Jr, and John D. Kasarda, (1998): "**The Changing Forces of Urban Development: Globalization and City Competitiveness in the 21st Century.**" *Cityscape: A Journal of Policy Development and Research* 3(1)71-105 [available online: <http://www.huduser.org/periodicals/cityscape.html>]
- Saito, Asato and Andy Thornley, (2003): "**Shifts in Tokyo's World City Status and the Urban Planning Response**", *Urban Studies*, 40, 4, 665-685.
- Sassen, S. (1991): "**The global city**", Princeton, NJ, Princeton University Press.
- Sassen, S. (1996): "**Losing Control? Sovereignty in an Age of Globalization**", NY, Columbia University Press.
- Sassen, S. (1998): "**Globalization and its Discountents**", NY: New Press.
- Sassen, S. (2000): "**The Global City: New York, London, Tokyo**", (updated edition), Princeton University Press.
- Sassen, S. (2000): "**Cities in a World Economy**", (updated edition). Pine Forge, Sage Press.
- Sassen, S. (2002): "**Locating Cities on Global Circuits**", Pp. 1-36 in S. Sassen (ed.), *Global Networks, Linked Cities*, New York, NY, Routledge.
- Scott, Allen J. (1998): "**Regions and the World Economy**", Oxford, Oxford University Press.
- Scott, Allen J. (2001): "**Globalization and the Rise of City Regions**", *European Planning Studies* 9(7)813-826. (Online at GaWC site)
- Scott, Allen J. (2001): "**Global City Regions**", Oxford, Oxford University Press.
- Sim, L. L. and Ong, S.E. And A. Agarwal, (2003): "**Singapore's Competitiveness as a Global City**", *Cities*, 20(2): 115-127.
- Shin, Kyoung-Ho and Michael Timberlake, (2000): "**World Cities in Asia: Cliques, Centrality and Connectedness**", *Urban Studies*, 37(12): 2257-2285.
- Short, J.R. and Y. Kim, (1999): "**Globalization and the City**", Essex, Longman.
- Short, J. R. (2004): "**Black Holes and Loose Connections in A Global Urban Network**", *Professional Geographer*, 56: 295-302.
- Singh, Kavaljit, (1998): "**Globalization of Finance**", New Delhi, Madhyam Books
- Sklair, L. (2005): "**The Transnational Capitalist Class and Contemporary Architecture in Globalizing Cities**", *International Journal of Urban and Regional Research*, 29(3), 485-500.
- Smith, M.P. (2001): "**Transnational Urbanism**", Cambridge, MA, Blackwell.
- Smith, N. (2002): "**New Globalism, New Urbanism: Gentrification as Global Urban Strategy**", *Antipode*, 34(3): 427-450.
- Soares, Luiz E. (1998): "**Cultural Pluralism, Identity and Globalization**", Rio de Janeiro, UNESCO
- Taylor, P.J. (2001): "**Specification of the World City Network**", *Geographical Analysis*, 33(3): 181-194
- Taylor, P.J. and G. Catalano and D.R. F. Walker, (2002): "**Measurement of the World City Network**", *Urban Studies*, 39(13): 2367-2376.

- Taylor, P.J. (2002): "Exploratory Analysis of the World City Network", *Urban Studies* 39(13): 2377-2394.
- Taylor, P.J. and Beaverstock, J.V. and Cook, G., Pandit, N. and Pain, K. and Greenwood, H. (2003): "Financial Services Clustering and Its Significance for London", London: Corporation of London.
- Taylor, P.J. (2003): "Recasting World-Systems Analysis: City Networks for Nation-States", Chapter 8 in Wilma A. Dunaway (ed.) *New Theoretical Directions for the 21st Century World-System*, Westport, CT, Greenwood.
- Taylor, P.J. (2004): "World City Network: A Global Urban Analysis", London and New York, Routledge.
- Taylor, P.J. and B Derudder and P Saey and F Witlox, (2007): "Cities in Globalization: Practices, Policies and Theories", London, Routledge, pp. 52-71.
- Thomas, Henk, (1995): "Globalization and Third World Trade Unions", London, Zed Books
- Virilio, Paul, (1991): "The Lost Dimension", New York, Semiotext
- Williams, R. (1975): "Television: Technology and Cultural Form", New York, Schocken.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

باتوجه به تاریخ و وجود شرایط و ویژگیهای خاص و بومی ایران، لازم است رویکردها و تجارب ارزشمند شهرسازی ایران مورد تجزیه و تحلیل عمیق قرار گیرند. از جمله این شرایط و ویژگی ها می توان به جایگاه مکتب اسلام و تنوع فرهنگی مردم ایران، تنوع اقلیمی و زیست محیطی کشور و نقش و جایگاه آن در شهرسازی ایران و نیز تنوع نقش و عملکرد شهرها اشاره کرد. در این راستا، ارزیابی سیر تحول شرایط فوق و جایگاه آنها در شهرسازی معاصر قابل تامل است. هدف اصلی این درس، آشنایی با نظریه ها و تجربیات ایران در مسائل روز شهرسازی و توسعه شهری ایران است. این درس عمدتاً از طریق ارائه مباحث متنوع است که در قالب یک یا چند مبحث اصلی در ابتدای نیمسال و از طریق گروه و استاد درس تعیین می شود.

مباحث سمینار عمدتاً از طریق مشارکت و سخنرانی توسط صاحب نظران مختلف مدعو در طول نیمسال ارائه می شوند. دانشجویان درس نیز در مباحث ارائه شده مشارکت جدی داشته و در انتهای نیمسال ارزیابی و جمع بندی خود را ارائه خواهند داشت. همچنین، دانشجویان درس یک یا چند پروژه تحقیقی در طول نیمسال و در قالب موضوعات سمینار انجام داده و به عنوان تکلیف درس در پایان نیمسال ارائه خواهند کرد.

سرفصل های درس:

۱. طرح و تشریح موضوع سمینار در نیمسال مربوط،
۲. تعیین ابعاد موضوع سمینار و ضرورت بررسی آن،
۳. تعیین و معرفی سخنرانان سمینار در طول نیمسال و موضوعات سخنرانیها،
۴. جمع بندی، ارزیابی و نتیجه گیری از مباحث سمینار که در طول نیمسال ارائه شده اند.

منابع:

این درس در قالب سلسله سخنرانیها و مقالات توسط صاحب نظران بر حسب موضوع تعیین شده در نیمسال تحصیلی و با هدایت استاد درس ارائه می گردد.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

مقدمه:

هکتارها بافت شهری تاریخی و مراکز شهری که حجم عظیمی از ثروت ملی و سرمایه فرهنگی کشور را تشکیل می‌دهند به عللی گوناگون در معرض فرسایش و تخریب قرار گرفته‌اند. این مکان - فضاها به منزله شناسنامه، هویت و شخصیت کانون‌های زیستی و شهرهای تاریخی تلقی می‌شوند و پژواک و بازتاب ویژگی‌های فرهنگی مردمان از روزگاران دور است، انباشتی عظیم از دستاوردهای مادی و معنوی انسان‌هایی که پیایی در این سرزمین زیسته و شهر، شهروندی و حیات مدنی را - هر نسل در زمان و عصر خویش - رقم زده‌اند.

آنچه که امروزه به عنوان بیماری‌های بافت‌های کهن و آسیب پذیر مطرح می‌گردد و درمان‌هایی که برای رهایی از این درد پیشنهاد می‌شود، بدان سبب که بر مفهوم ثروت فرهنگی، میراث اجتماعی، انباشت مادی - مدنی اندیشه ندارد، سر در بیراهه دارد آینده شهر را نه بر اساس موجودیت آن که بر پایه موجودیتی دیگر می‌بیند و به جای اندیشیدن به «آینده‌ای برای گذشته» در پی «رهاکردن آینده از گذشته است». تأمل به آینده‌ای مبهم و ناموجود و رهاکردن گذشته‌ای مشخص و موجود، «حالی» را رقم می‌زند مملو از ناخوشتن و از خودبیگانگی بی‌هویت، بی‌شناسنامه، و بی‌شخصیت که هم اکنون شاهد آن هستیم.

تضاد توسعه شهری - براساس الگوی ریاضی رشد جمعیت - با مفهوم معاصر سازی بافت کهن شهری حفاظت و بازآفرینی و تبدیل میراث فرهنگی به ثروت فرهنگی، فشاری بسیار را بر این بافت وارد کرده و عملاً آن را با فرسایشی ناخواسته و ناشی از بی‌مهری روبرو کرده است. سرمایه‌گذاری‌های سنگین و بی‌رویه در نقاط پیرامونی شهرها عملاً به معنای عدم سرمایه‌گذاری در مراکز شهری و بافت‌های کهن شهری می‌باشد و در چنین وضعیتی است که ثروتی عظیم در مقیاس ملی در حال نابودی است و نیروی بالقوه‌ای در حال تحلیل رفتن.

اهداف آموزش:

۱. درس، تلاش بر آن خواهد داشت که مفاهیم میراث ثروت، فرسایش، مرمت، به‌سازی، نوسازی، بازسازی، حفاظت، توسعه، بازآفرینی و چگونگی اقدام یا اقدامات را روشن نماید و چگونگی کاربرد این مفاهیم در «مطالعات موردی» را طرح کند.

۲. درس بر آن خواهد بود تا رابطه یا روابط بین خاطره‌های جمعی و فضای شهری را دریابد تا از آن ره بتواند به مفاهیم حیات شهری، زندگی مدنی، حیات واقعه‌ای و نمایش شهری در "حال" دست یابد و با کمک این مفاهیم، مباحث نظریه‌ای در مورد فضا، نماد، مرکزیت و استخوانبندی شهری را درک نماید.
۳. درس بر آنست که از طریق شناخت تاریخ، نظریه‌ها، قطعنامه‌ها و منشورها و تجارب جهانی مرمت شهری از دهه ۹۰ قرن بیستم تا به امروز، چگونگی کاربست آنها در این سرزمین مورد بررسی قرار داده و با توجه به ویژگی‌های کشورهای به سوی تدوین نظریه‌های مرمت شهری و چگونگی مداخله در شهر ایرانی سمت‌گیری کند.

فهرست موضوعی درس:

- طرح مسئله و ویژگی‌های جهانی و ایرانی آن
- خاطره‌های جمعی و فضای شهری (حیات شهری، زندگی مدنی، حیات واقعه‌ای، نمایش شهری)
- فضا، نماد، مرکزیت و استخوانبندی شهری
- فرسایش و مرمت و مفاهیم مربوط
- مرمت شهری در جهان امروز، مرمت شهری و جهانی شدن شهر، مرمت شهری و گردشگری فرهنگی با مفاهیم مطروحه از دهه ۹۰ قرن بیستم تاکنون
- شوراها و مراکز جهانی مؤثر در مرمت شهری با تأکید بر دو دهه اخیر
- منشورها و قطعنامه‌های جهانی مرمت شهری، با تأکید بر دو دهه اخیر
- نظریه‌های مرمت شهری مطرح در دو دهه اخیر
- تجارب مرمت شهری در جهان در دو دهه اخیر
- روش‌های مطالعه و شناخت
- چگونگی اقدام در بافت‌های کهن و آسیب پذیر شهری (معیارهای مرمت شهری)، روش‌ها و فنون
- اثرات مرمت شهری، نوسازی اجتماعی - فرهنگی
- عملکردهای مرمت شهری
- نتایج نوسازی شهری - نتایج کالبدی - فضایی، اقتصادی - سیاسی و اجتماعی - فرهنگی
- فرایند برنامه‌ریزی و طراحی شهری در بافت‌های مرکزی، کهن و آسیب پذیر شهری

منابع:

- پوراحمد، احمد و حبیبی، کیومرث و مشکینی، ابوالفضل (۱۳۸۹): "بهبودی و نوسازی بافت‌های کهن شهری"، تهران، انتخاب.
- پورجعفری، محمدرضا (۱۳۸۸): "مبانی بهسازی و نوسازی بافت قدیم شهرها"، تهران، پیام.

- حناچی، بیروز و همکاران (۱۳۸۶): "بررسی تطبیقی تجارب مرمت شهری در ایران و جهان با نگاهی ویژه به بافت تاریخی شهر یزد"، یزد، سبحان نور، پایگاه میراث فرهنگی یزد.
- حبیبی، سید محسن و مقصودی، ملیحه (۱۳۸۱): "مرمت شهری"، تهران، دانشگاه تهران.
- حبیبی، محسن و مقصودی، ملیحه (۱۳۸۹): "مرمت شهری: تعاریف، نظریه‌ها، تجارب، منشورها و قطع نامه‌های جهانی، روش‌ها و اقدامات شهری"، تهران، دانشگاه تهران.
- حبیبی، فرح (۱۳۹۰): "نقش شکل شهر در کاهش خطرات ناشی از زلزله"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- سلطان‌زاده، حسین (۱۳۶۲): "روند شکل‌گیری شهر و مراکز مذهبی در ایران"، تهران، انتشارات آگاه.
- شوای، فراتسواز (۱۳۷۵): "شهرسازی واقعیات و تخیلات"، مترجم: سید محسن حبیبی، دانشگاه تهران.
- محمد مرادی، اصغر (۱۳۸۷): "۱۳ درس مرمت"، تهران، سازمان عمران و بهسازی شهری.
- محمدمنصور، فلامکی (۱۳۶۵): "باززنده‌سازی بناها و شهرهای تاریخی"، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- محمد مرادی، اصغر (۱۳۸۰): "معرفی تعدادی از ابنیه سنتی معماری ایران و تحلیل بر ویژگی‌های فضایی آنها"، تهران، سازمان میراث فرهنگی، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- محمدمنصور، فلامکی (۱۳۸۸): "نوسازی و بهسازی شهری"، تهران، سمت.
- محمدمنصور، فلامکی (۱۳۸۴): "سیری در تجارب مرمت شهری: از ونیز تا شیراز"، تهران، فضا.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

با توجه به اینکه ارزیابی جزء لاینفک هر گونه تصمیم‌گیری درمباحث گوناگون شهرسازی است، این درس می‌تواند به عنوان مهمترین مهارت در حل خلاقانه مسائل شهری توانایی شهرساز را ارتقاء بخشیده دیدگاه نقد و ارزیابی راپایه و اساس فعالیتها، اقدامات و تصمیمات وی قراردهد.

برخی از مباحث درس:

- تعاریف و مفاهیم
- تئوری‌ها و ارزیابی
- تئوری ارزیابی
- نقش و اهمیت ارزیابی در تولید دانش
- ماهیت ارزیابی
- کاربرد ارزیابی
- نقش ارزیابی در فرایند طراحی و برنامه‌ریزی
- ارکان ارزیابی (معیارها و وراء معیارها)
- معیارهای کمی در مقابل معیارهای کیفی
- نقش شاخص‌ها
- نظام ارزشی و ارزیابی
- خواست عمومی در مقابل خواست خصوصی
- روش‌ها (متدولوژی‌های) ارزیابی
- ابزار ارزیابی
- فرایند ارزیابی

- انواع ارزیابی: پیش از اجراء، پس از اجراء،

- تفسیر نتایج ارزیابی

- محدودیت های ارزیابی

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، ساختارها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۷): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، مکان ها و مکان سازی"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۶): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح ها و انواع طرح ها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۸): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری: روش های تحلیل"، مترجم: پروین پرتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- پیمانان، محمدرضا و محمودی نژاد، هادی (۱۳۸۷): "نظریه های توسعه کالبدی شهر"، تهران، سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور.
- بحرینی، سید حسین و طیبیان، منوچهر (۱۳۷۷): "مدل ارزیابی کیفیت محیط شهری"، محیط شناسی، شماره ۲۴: ۴۱-۵۶.
- پایلی یزدی، محمدحسین و رجیبی، حسین (۱۳۸۹): "نظریه های شهر و پیرامون"، تهران، انتشارات سمت.
- جدویک، ج. م و وایت برد، پ. و کتل و ن. لیچفیلد (۱۳۶۵): "نقش ارزیابی در روند برنامه ریزی شهری و منطقه ای و تکنیک های رایج آن"، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، شماره ۶۹، بهمن.
- گوته، ادوارد و ای کلارک، سوزان (۱۳۸۹): "سیاست های توسعه و مدیریت شهری در عصر جهانی شده"، مترجم: دکتر اسدالله نقدی و فرحناز اسکندریلو، تهران، نور علم.
- طیبیان، منوچهر و فریادی، شهرزاد (۱۳۸۰): "ارزیابی کیفیت محیط زیست تهران"، محیط شناسی، شماره ۲۸، سال ۲۷: ۱-۱۲.
- موسسه منظر و موسسه مدیریت ارزیابی زیست محیطی (۱۳۸۵): "دستورالعمل های ارزیابی منظر و آثار بصری"، مترجم: منوچهر طیبیان، انتشارات دانشگاه تهران.

- Birks, Melanie and Jane Mills, (2010): "Grounded Theory a Practical Guide", sage publication 2011
- Bahrainy, H. and B. Aminzadch, (2007): "Evaluation of Navab Regeneration Project in Central Tehran", Iran. Int. J. Environ. Res., 1(2): 114-127, Spring.
- Brett, L. (1981): "Evaluation Techniques", Ps, working notes, no. 51.
- Chen, H. (1990): "Theory Driven Evaluation", Beverly Hill, CA, Sage.
- Calman, Lynn, (2008): "What is Grounded Theory?" The University of Manchester, School of Nursing, Midwifery and Social Work
- DeCoster, (2004): "Meta-Analysis Notes", Department of Psychology, University of Alabama, www.stat-help.com
- Glaser G. Barney and Strauss L. Anselm (2006): "The Discovery of Grounded Theory", a division of transaction publishers, New Brunswick and London.

- Goulding, Christina (2002): "**Grounded Theory: A Practical Guide for Management, business and Market Researchers**", SAGE Publications
- Glen, R. (1999): "**Analysis and interpretation in qualitative research: a researcher's perspective**", in L. Butterfield (ed.), Excellence in Advertising, 2nd edn. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Goulding, Christina (1999): "**Grounded Theory: some reflections on paradigm, procedures and Misconceptions**", University of Wolverhampton 1999, Wolverhampton Business School Management
- Guba, E. G. and Lincoln, Y. S. (1989): "**Forth Generation Evaluation**", Newbury Park. CA, Sage.
- Hartung, Joachim (2008): "**Statistical meta-analysis with applications**", Published by John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
- Julia.H.Little (2008):"**Systematic Reviews and Meta-Analysis**", Oxford University Press, London
- Larry.V, Hedges (1985):"**Statics method for meta analysis**", Academic Press Inc, London
- Johnson, D.W., Johnson, R. & Stanne, M.B., (2000):"**Corporative Learning Methods: A meta-analysis**", University of Minnesota. Retrieved from www.clcre.com
- Lingard, Lorelei, Mathieu Albert and Wendy Levinson, (2008):"**Qualitative Research, Grounded theory, mixed methods, and action research**", Cite this as: BMJ 2008;337:a567doi:10.1136/bmj.39602.690162.47
- Laws Kevin, Mac Leod, Robert, (2006):"**Case Study of Grounded Theory: Sharing Some Alternative Qualitative Research Methodologies with Systems Professionals**", the University of Sidney
- Majchrzak, A (1984):"**Technical analysis. In Methods for Policy Research**". Sage: Beverly Hills
- Research Centre -Khalili, Nasrin R (2001): "**Practical Sustainability from Grounded Theory to Emerging Strategies**", PALGRAVE MACMILLAN, New York
- Rosenthal, R. (1991):"**Meta-Analysis Procedure for Social Research (Revised)**", Applied science research methods series, volume 6).Newbury Park, CA, sage.
- Vooged, H. (2003): "**Evaluation of Public Urban Places**", in Miller, D. H. and D. Patassani. Eds.
- Weden, M. Carpiano, R. Robert, S. (2008): "**Subjective and Objective Neighborhood Characteristics and Adult Health**", Social Science and Medicine, Vol. 66, pp. 1256-1270.
- Wolf, F, (1988):"**Meta-analysis**", London: sage publications.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

امروزه در شرائطی زندگی می کنیم که از ویژگی های آن تغییرات اساسی در زمینه های فناوری، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی بوده و این فرایند تغییرات با شتابی روزافزون ادامه می یابد. ماهیت و مفهوم این تغییرات چندان قابل پیش بینی نیست. آیا باید این تغییرات را نظام مند کرد و یا به حال خود گذاشت. از آنها حمایت کرد و یا در مقابل آنها مقاومت نمود و بالاخره اینکه این تغییرات ما را به چه جهانی هدایت خواهد کرد؟ چهار فرایند یا روند اساسی را می توان در گذار و دگرگونی کنونی جهان و تبدیل آن به یک شکل نوین تشخیص داد. اول ادامه افزایش جمعیت جهان و رشد شتابان شهرنشینی خصوصا در کشورهای در حال توسعه، دوم، جهانی شدن فعالیت های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، سوم، تشدید جهانی شدن بحران زیست محیطی و چهارم، تغییر رابطه میان دولت ها و جامعه مدنی. گرچه می توان گفت که کلیه شهرهای نظام جدید جهانی به نوعی تحت تاثیر آثار چنین فرایندهایی قرار می گیرند لیکن این شهرهای کشورهای در حال توسعه هستند که بیشترین مسائل و چالش ها در آنها در حال شکل گیری است. در دهه های اخیر شهرسازی نیز همراه با سایر رشته ها و فعالیت های حرفه ای در صدد برآمده راهها و ابزار مناسب برای برخورد با مسائل و چالش های جدید را یافته و نقش موثر شهرسازی را در تغییر روند کنونی و تسهیل تحقق پایداری در مناطق شهری مشخص سازد.

سرفصل مطالب:

- تعاریف و مفاهیم
- سطوح تحقق پایداری
- نظریه های پایداری و توسعه شهری پایدار
- پایداری در ناپایداری
- دستورالعمل ها و مکانیزمهای توسعه شهری پایدار
- نقش شاخص ها

- فرایند تحقق پایداری در مناطق شهری
- تجارب موفق جهانی
- تجربه ایران

منابع:

- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۹): "آئین شهرسازی پایدار"، مترجم: مصطفی بهزادفر، کیومرث حبیبی، تهران.
- بحرینی، سید حسین (۱۳۷۵): "توسعه و توسعه پایدار: یک تحلیل نظری"، مجموعه مقالات سمینار توسعه پایدار شهری، دانشکده شهرسازی، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران.
- بحرینی، سید حسین (۱۳۷۷): "شهرسازی و توسعه پایدار"، مجله رهیافت، شماره ۱۷، زمستان: ۴۰-۲۸.
- بحرینی، سید حسین (۱۳۷۷): "شهر، شهرسازی و محیط زیست"، مجله محیط شناسی، سال ۲۳، شماره ۲۰: ۸۴-۷۵.
- بحرینی، سید حسین و طیبیان، منوچهر (۱۳۷۹): "مدلی برای ارزیابی کیفیت زندگی در مناطق شهری"، مجله محیط شناسی، شماره ۲۱ و ۲۲: ۵۶-۴۱.
- بحرینی و دیگران (۱۳۸۰): "دستورالعمل‌ها و مکانیزم‌های توسعه پایدار شهری"، گزارش منتشر نشده، سازمان دهداری‌ها و شهرداری‌ها، وابسته به وزارت کشور.
- بحرینی، سید حسین و مکنون، رضا (۱۳۸۰): "توسعه پایدار شهری: از فکر تا عمل"، مجله محیط شناسی، سال ۲۷، شماره ۲۷: ۶۰-۴۱.
- فرای، هیلدر برند (۱۳۸۳): "طراحی شهری بسوی یک شکل پایدارتر شهر"، مترجم: حسین بحرینی، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (شهرداری تهران).

- Atkinson, A. (1992): "The Urban Bioregion as Sustainable Development Paradigm", Third World Planning Review, 14(4): 327-54.
- Bahrainy, H. (1996): "Third World Urban Planning In The 21st. Century: Urgent Need for A New Paradigm of Sustainability", NETTLAP Regional Conference on Professional Development of Environmental Managers, A vision of the 21st. century, 10-13 Dec. Pattya, Thailand.
- Berke, P. R. (2002): "Does Sustainable Development Offer A New Direction For Planning? - Wheeler, S.M, Beatley T. (2004): "The Sustainable Urban Development Reader", New York, Routleg.
- Burgess, B and Marisa Carmona and Theo Kolste4e, (1997): "The Challenge of Sustainable Cities: Neoliberalism and Urban Strategies in Developing Countries", London, Zed Books.
- Campbell, S. (1996): "Green Cities, Growing Cities, Just Cities? Urban Planning and the Contradictions of Sustainable Development", JAPA, 62, 296-312.
- "Challenges for the 21st Century", J of Planning Literature, 17(1), 21-36.
- Dubourg, R. and Pearce, D. W. (1996): "Paradigms for Environmental Choice: Sustainability vs. Optimality", In: Faucheux, S., Pearce, D. and Proops, J. (Eds.). Models of sustainable development, Cheltenham: Edward Eglar, pp. 21-36.
- Goodchild, B. (2003): "Sustainable Development and the Aims of Planning", a/Lafraccuse. TPR.

74(2), pp. 239-245.

- Gordon, P. and Richardson, H. W. (1999): "Are Compact Cities A Desirable Planning Goal?" JAPA, 63, 95-106.
- Grainger, A. (1999): "The Role of Spatial Scale in Sustainable Development", the International Journal of Sustainable Development and World Ecology, vol. 6. No. 4, Dec., pp. 251-264.
- Scott, A. (1998): "Dimensions of Sustainability", London, EandFN Spon.
- Tourane, C.N. et al. (2003): "Assessing Sustainability: an Assessment Framework to Evaluate Agenda 21 Actions at The Local Level", International Journal of Sustainable Development and World Ecology, London, vol. 10, Issue 3.
- Voinov, Alexey (2007): "Understanding and Communicating Sustainability: Global Vs. Regional Perspectives", Journal of Environment, Development and Sustainability. pp. 487-501. Feb.
- Yang, T., Brandon, P.S. and Sid well, A.C. (2005): "Smart & Sustainable Built Environments", Oxford, Blackwell Publishing.

Islamic/Iranian Culture and Urban Planning

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

اشاره به اهداف درس طبق برنامه شورا عالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، مکتب اسلام، هویت ویژه شهر اسلامی، تغییر ساختار شهر اسلامی در جریان تحولات تاریخی

مقدمه:

بحث تحقیق شهر اسلامی / شهر اسلامی یا شهر در سرزمین های اسلامی.
از سویی مسئله استقرار مطالعات اسلامی، معماری و شهرسازی اسلامی عمدتاً در کشورهای غیر اسلامی مانند مراکز واقع در کمبریج، آکسفورد، لندن، ادینبورگ و ... پاریس ... هاروارد، ام تی ای و قدرت برخی از این مراکز و تحقیقات برجسته آنان مانند نظام تحقیقی کمبریج از ادوارد براون مستشرق و ایران شناس نامدار گرفته تا نیکلسون محقق بزرگ عرفان اسلامی و مترجم و شارح مثنوی و ادبیری ... و یا کربن در فلسفه اسلامی و متون عرفانی ... و در معماری و شهرسازی کارهای پوپ، گدار، سیرو و ویلبر ...
و از سوی دیگر مسئله دشواری تحقیق در کشورهای اسلامی از جمله ایران، معلوم نبودن جایگاه تحقیق، کار فردی که راه آن لزوم حمایت از تحقیق، تحقیق جزء لاینفک کار دانشگاهی و حمایت دولت و تدریس توأم با تحقیق، لزوم ایجاد یک مرکز قوی در ایران با هدف تمرکز بر مطالعات شهرسازی و معماری که در آن آموزش و تحقیق صورت گیرد، تقویت دوره های عالی از جمله دوره دکتری، ایجاد انجمن شهرسازان و معماران، تمرکز بر ایران با پژوهش های تطبیقی، کار مداوم و پیگیر و پی ریزی اساس نظریه های معماری و شهرسازی (اسلامی).

پایه های نظری شهرسازی اسلامی، شهر در سرزمین های اسلامی

تحقیق در شهرسازی اسلامی می تواند با پی جویی مباحث زیر آغاز شود:

(۱) آیا اصول مشخصی در قرآن کریم، احادیث و آثار نبوی و گفتار انمه (ع) برای شکل دادن به ساخت

کالبدی شهر وجود دارد و اگر وجود دارد، این اصول کدامند؟

۲) آیا شهری در طول تاریخ اسلام می توان یافت که بر اساس چنین اصولی، چنین فرهنگی شکل گرفته باشد؟

۳) تجلی فرهنگ اسلامی بر ساختار فضایی شهر چگونه بوده، و یا چرا اصول اسلامی در ساختار فضایی شهر متجلی نشده است؟

۴) در فرهنگ‌های متفاوت در هر زمان و مکان، شهرها در سرزمین‌های اسلامی چگونه شکل یافته اند؟ چه تفاوتی میان آنها از یک سو، و با شهرهای غربی از سوی دیگر وجود دارد؟
پیدا است که به علت گستردگی موضوع این کلاس نمی تواند به تمام این مباحث بپردازد.
مباحثی که در درس حاضر بحث خواهد شد به ترتیب زیر است و برای موضوعات قرآن و حدیث و تاریخ و فرهنگ اسلامی امید است از افراد صاحب‌نظر دعوت شود و با همکاری استادان معمار و شهرساز بحث پربارتر شود.

A RESEARCH PAPER

مقاله تحقیق

THE CHOICE OF SUBJECT

۱. انتخاب موضوع، دلیل ...

PREPARING A BIBLIOGRAPHY

۲. مآخذ، اصلی

WRITTEN AND VISUAL NOTES

۳. یادداشت‌ها، نوشته و تصویر

COMPOSING THE PAPER

۴. ترتیب یافته‌ها / تدوین مقاله

THE FINAL VERSION

۵. صورت نهایی

شرح برخی مباحث درس شهرسازی و فرهنگ اسلامی

۱. هدف درس، بحث تحقیق شهر اسلامی، بحث استقرار مراکز مطالعات هنر و معماری و شهر اسلامی عمدتاً در کشورهای غیر اسلامی، دشواری تحقیق در کشورهای اسلامی، بحث پایه‌های نظری شهر در سرزمین‌های اسلامی، بحث مآخذ شهر اسلامی.
۲. بحث تقسیم‌بندی شهرها، پایه های شهر اسلامی، جهان اسلامی گستردگی آن و بحث مقوله شهر اسلامی، تحقیقات غربی، تمدن‌های پیش از اسلام ... نمونه شهر اسکندریه فلسفه و فرهنگ شهر، اطلس جهان باستان و دوره اسلامی.
۳. تمدن‌های شهری پیش از اسلام، بیزانس: هنر، شهر ... شهر رومی، شهر یونانی ... قسطنطنیه: شهر اعصار، ساختار شهر، عناصر شهر از دوران باستان تا حال حاضر
۴. تمدن ساسانی: تشکیلات، شهرنشینی متون کهن و اصطلاحات شهری، اردشیر خوره ساختار کالبدی شهر، عناصر شهری.

۵. تمدن ساسانی ۲، بیشاپور، جندیشاپور. بحث اطلاعات دقیق در مورد شهر ساسانی، مذهب، فلسفه و آیین‌ها
ذ: مهري، زردشتی، مانی، مراجعات قرآنی.
۶. تمدن ساسانی ۳، معماری و شهر، اشکانی / پارتی، کاخ‌ها، آتشکده‌ها و پرستشگاه‌ها، پایه‌های مساجد
معماری دوره اسلامی، بحث مآخذ.
۷. جهان اسلام، تمدن‌های پیش از اسلام در سرزمین عربستان / قرآن کریم به مثابه مآخذ اصلی، تمدن یمن،
اشارات قرآنی شهر صنعا، تمدن حجاز، کعبه، اشارات قرآنی و مراجعه به تفاسیر.
۸. تمدن یمن (ادامه بحث) تشکیلات و جامعه شهری، ساختار کالبدی شهر صنعا، نظریات غربی، عناصر اصلی
شهر، روابط اجتماعی اقتصادی، مسکن شهری.
۹. تمدن یمن ۲، مساجد، سمساره‌ها، بحث احادیث و ساختار شهر اسلامی، مبحث وقف در شهر اسلامی.
۱۰. تمدن لیبی، طرابلس، ساختار شهر، منطقه لیبی، عناصر شهری، مدارس خانه‌ها.
۱۱. تمدن مصر ۱، دوران‌های تاریخی، اشارات قرآنی، نظریات غربی، قاهره، دوران‌های تاریخی شهر، بحث
مآخذ، معنی تاریخ در قاهره.
۱۲. تمدن مصر ۲، ساختار شهر قاهره، دوران فاطمیان، ایوبیان ... سفرنامه‌ها و متون کهن.
۱۳. تمدن بیت المقدس ۱ / اشارات قرآنی، مسجدالاقصی - قبه الصخره، تاریخ و شکل شهر، مفهوم نمادین شهر
و منطقه شهری، نظریات غربی.
۱۴. تمدن بیت المقدس ۲ / اشارات قرآنی، متون کهن و متون عرفانی، سکوی مقدس.
۱۵. تمدن ایران دوره اسلامی ... بحث مآخذ و مسایل تحقیق.
۱۶. شهرهای ایران دوران اسلامی، بحث مآخذ و مسایل تحقیق.
۱۷. شهر اسلامی و عوالم، مفهوم فضا، اشارات قرآنی، متون فلسفی عرفانی (در یک یا دو جلسه).

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): "آئین شهرسازی پایدار"، مترجم: مصطفی بهزادفر، کیومرث حبیبی، تهران.
- افلاطون (۱۳۸۵): "آثار افلاطون (جمهوری، ایون، فایدروس، هیپپاس بزرگ، مهمسانی)", مترجم: محمد حسن لطفی، تهران، خوارزمی.
- اردکئی داوری، رضا (۱۳۷۵): "ملاحظات در باب طرح مدینه اسلامی"، مجله آبادی، شماره ۲۲: ۱۰-۳.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۶): "هویت شهر، نگاهی به هویت شهر تهران"، تهران، مؤسسه نشر شهر.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۶۵): "هنر اسلامی، زبان و بیان"، تهران، مترجم: مسعود رجب نیا، انتشارات سروش.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۷۲): "هنر مقدس: اصول و روش‌ها"، مترجم: سید حسین نصر، تهران، انتشارات سروش.
- یازوکی، شهرام (۱۳۸۴): "حکمت هنر و زیبایی در اسلام"، تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- تاج‌الدینی، علی (۱۳۷۲): "مبانی هنر معنوی"، دفتر مطالعات دینی هنر.

- نریا، سید مهدی (۱۳۸۴): "فرهنگ و شخصیت"، تهران، قصیده سرا.
- جنکینز، ریچارد (۱۳۸۱): "هویت اجتماعی"، مترجم: تورج یاراحمدی، تهران، شیرازه.
- جعفری (علامه)، محمد تقی (۱۳۷۳): "فرهنگ پیرو، فرهنگ پیشرو"، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- جعفری، علامه محمدتقی (۱۳۶۹): "زیبایی و هنر از دیدگاه اسلام"، تهران، حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی.
- حبیبی، کیومرث و ابوالفضل، مشکینی (۱۳۸۷): "ساخت و ساز سنتی در اسلام"، تهران، انتشارات وزارت مسکن.
- دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی (۱۳۸۹): "فرهنگ عمومی، معماری و شهرسازی"، مجموعه مقالات، تهران، انتشارات زمان نو.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۸۹): "ما و تاریخ فلسفه اسلامی اسلامی"، تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۷۵): "ملاحظات در باب طرح مدینه اسلامی"، مجله آبادی، شماره ۲۲: ۱۰-۳.
- زریاب خوبی، عباس (۱۳۶۸): "بزم آورد: شصت مقاله درباره تاریخ"، تهران، فرهنگ و فلسفه.
- سپهروردی (۱۳۷۷): "حکمه الاشراق"، مترجم: سید جعفر سجادی، تهران، نشر دانشگاه تهران.
- ستاری، جلال (۱۳۸۳): "هویت ملی و هویت فرهنگی"، تهران، انتشارات مرکز.
- شونون، فریتوف (۱۳۸۲): "اسلام و حکمت خالده"، مترجم: فروزان، تهران، هرمس.
- شیخ الاسلامی، علی (۱۳۸۳): "خیال، مثال و جمال در عرفان اسلامی"، تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- قاخوری، حنا و جر، خلیل (۱۳۸۲): "تاریخ فلسفه در جهان اسلامی"، مترجم: عبدالمحمد آیتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- فیروزان، مهدی (۱۳۸۷): "راز و رمز هنر دینی"، تهران، انتشارات سروش.
- لینگز، مارتین (۱۳۸۷): "عرفان اسلامی چیست؟"، تهران، سپهروردی.
- کرین، هانری (۱۳۸۴): "تخیل خلاق در عرفان ابن عربی"، مترجم: دکتر انشاءالله رحمتی، تهران، انتشارات جامی.
- کوش، دنی (۱۳۸۱): "مفهوم فرهنگ در علوم اجتماعی"، مترجم: فریدون وحید، تهران، سروش.
- کونل، ارنست (۱۳۸۴): "هنر اسلامی"، مترجم: هوشنگ طاهری، تهران، انتشارات توس.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۴): "عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (پایان هزاره) جلد ۳"، مترجم: احد علیقلیان و افشین خاکباز، تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۴): "عصر اطلاعات: اقتصاد، جامعه و فرهنگ (قدرت هویت) جلد ۲"، مترجم: حسن چاوشیان، تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- مورس، جیمز (۱۳۸۱): "تاریخ شکل شهر تا انقلاب صنعتی، شهرهای اسلامی خاورمیانه و امپراطوری اسپانیا"، مترجم: راضیه رضازاده، تهران، جهاد دانشگاهی (دانشگاه علم و صنعت ایران).
- نقره کار، عبدالحمید (۱۳۸۷): "درآمدی بر هویت اسلامی در معماری"، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی، دفتر معماری و طراحی شهری، شرکت طرح و نشر پیام سیما.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۶): "ادراک هویت و زیبایی شهر"، اصفهان، انتشارات شهرداری اصفهان.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۴): "جایگاه طبیعت و محیط زیست در فرهنگ و شهرهای ایرانی"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۵): "معماری و شهرسازی اسلامی (مبانی نظری)"، اصفهان، انتشارات راهیان.

- نقی‌زاده محمد (۱۳۹۰): "شهر آرمانی اسلام یا فضای حیات طیبه"، تهران، نشر شهر.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۹): "روایتی ایرانی از حکمت، معنا و مصادیق هنر"، تهران، پژوهشگاه علوم‌انسانی و مطالعات فرهنگی.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۵): "مبانی هنر دینی در فرهنگ اسلامی: تجلیات عینی و کالبدی"، اصفهان، راهیان.
- نصر، سید حسین (۱۳۸۹): "هنر و معنویت اسلامی"، تهران، انتشارات حکمت.
- نصر، سید حسین (۱۳۶۱): "سه حکیم مسلمان"، مترجم: احمد آرام، تهران، کتابهای جیبی.
- یثربی، سید یحیی (۱۳۸۷): "عرفان نظری"، تهران، بوستان کتاب.

- Cuthbert, A.R., (2006): "The Form of Cities", Blackwell.
- Miles M., Hall, T, Borden, T. (eds.), (2004): "The City Culture Reader", Routledge.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

آشنائی با پایه‌های شکل‌دهنده فلسفی به شهرها

سرفصل مطالب:

- آشنایی با فلاسفه‌ی مطرح در زمینه شهرسازی
- بررسی سیر تحولاتی شهرها ناسی از نظریات فلسفی دوران‌های مختلف
- بررسی اصلی‌ترین تأثیرات آرمانشهرها بر شهرهای دنیای واقعی

منابع:

- استروفسکی، اسلاف (۱۳۷۱): "شهرسازی معاصر از نخستین سرچشمه‌های منشور آتن"، مترجم: لادن اعتضادی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- افشنگ، مانلی و اهری، زهرا و حبیبی، سیدمحسن و ایزدپناه جهرمی، آیدا و ملکوتی، مزگان و کوشش، مهفام و ایزدی، ندا (۱۳۹۰): "شرح جریان‌های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر با تأکید بر دوره زمانی ۱۳۵۷-۱۳۸۳"، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- بحرینی، سید حسین و بلوکی، بهناز و تقابن، سوده (۱۳۸۸): "تحلیل مبانی نظری طراحی شهری معاصر جلد اول (اواخر قرن ۱۹ تا دهه هفتم قرن ۲۰ میلادی)"، تهران، دانشگاه تهران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۸): "طرح‌ها و برنامه‌های شهرسازی"، تهران، نشر شهر.
- بنه ولو، لئوناردو (۱۳۸۶): "تاریخ معماری مدرن"، تهران، دانشگاه تهران.
- بیکن، ادموند (۱۳۸۶): "طراحی شهرها"، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۹): "تاریخ شهر و شهرنشینی در اروپا از آغاز تا انقلاب صنعتی"، تهران، آرمان شهر.
- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۶): "سیراندیشه‌ها در شهرسازی: از آرمان تا واقعیت"، تهران، شهیدی، آرمان شهر.
- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۷): "سیراندیشه‌ها در شهرسازی از کمیت تا کیفیت"، تهران، شهیدی، آرمان شهر.
- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۹): "سیراندیشه‌ها در شهرسازی: از فضا تا مکان"، تهران، شرکت عمران شهرهای جدید.
- جیکوبز، جین (۱۳۸۸): "دوره تاریک پیش رو"، مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.

- دورانت، ویل (۱۳۳۷): "تاریخ تمدن"، مترجم: احمد آرام و دیگران، تهران، انتشارات آموزش انقلاب اسلامی.
- شوای، فرانسواز (۱۳۷۵): "شهرسازی واقعیات و تخیلات"، مترجم: سیدمحسن حبیبی، تهران، دانشگاه تهران.
- قریب، فریدون (۱۳۸۸): "بررسی تطبیقی نظام‌های شهرسازی (هلند، نروژ، فنلاند، سوئد و دانمارک)"، تهران، دانشگاه تهران.
- کرمونا، متیو و تیزدل، استیو (۱۳۹۰): "خوانش مفاهیم شهری"، مترجم: کامران زکات، فرناز فرشاد تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- کرمونا، متیو (۱۳۹۰): "فضاهای شهری مکان‌های عمومی"، مترجم: امیری و دیگران، تهران، انتشارات دانشگاه هنر تهران.
- گاردنر، هلن (۱۳۶۵): "هنر در گذر زمان"، مترجم: محمد تقی فرامرزی، تهران، آگا.
- گلکار، کوروش (۱۳۷۸): "نظری‌های طراحی شهری: تحلیل گونه‌شناختی تئوری‌ها"، نشریه صفا، شماره ۲۹.
- لنگ، جان (۱۳۸۸): "طراحی شهری: گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها: همراه با بیش از پنجاه مورد خاص"، مترجم: سید حسین بحرینی، تهران، دانشگاه تهران.
- موریس، جیمز (۱۳۸۴): "تاریخ شکل شهر"، مترجم: رضیه رضازاده، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- موریس، جیمز (۱۳۸۱): "تاریخ شکل شهر تا انقلاب صنعتی، شهرهای اسلامی خاورمیانه و امپراطوری اسپانیا"، مترجم: رضیه رضازاده، تهران، جهاد دانشگاهی (دانشگاه علم و صنعت ایران).
- وبر، ماکس (۱۳۶۹): "شهر در گذر زمان"، ترجمه شیدا کابوایی، تهران، شرکت سهامی.

- Alexander R. Cuthbert, (2011): "Understanding Cities: Method in Urban Design", Routledge.
- Alexander R. Cuthbert, (2011): "Designing Cities: Critical Readings in Urban Design", Routledge.
- Andrew Dannenberg, Howard Frumkin, Richard Jackson, (2011): "Making Healthy Places: Designing and Building for Health, Well-being, and Sustainability", Island Press.
- Brian Gibbons, (2008): "A Brief History From the Founding of the City", Lulu.com.
- Edward L. Glaeser, (2011): "Triumph of the City: How Our Greatest Invention Makes Us Richer, Smarter, Greener, Healthier, and Happier", Penguin Press HC.
- Joel Kotkin, (2006): "The City: A Global History (Modern Library Chronicles)", Modern Library.
- Joseph D. Lewandowski, Gregory W. Streich, (2012): "Urban Social Capital: Civil Society and City Life", Ashgate Pub Co.
- Kenneth Kolson, (2003): "Big Plans: The Allure and Folly of Urban Design (Center Books on Contemporary Landscape Design)", the Johns Hopkins University Press.
- Kimberly DeFazio, (2011): "The City of the Senses: Urban Culture and Urban Space", Palgrave Macmillan.
- Michael Dobbins, (2009): "Urban Design and People", Wiley.
- Matt Hern, (2011): "Common Ground in a Liquid City: Essays in Defense of an Urban Future", AK Press.
- Spiro Kostof, (1993): "The City Shaped: Urban Patterns and Meanings through History", Bulfinch.
- Simon Roodhouse, (2010): "Cultural Quarters: Principles and Practice", Intellect Ltd.
- Tridib Banerjee, Anastasia Loukaitou-Sideris, (2011): "Companion to Urban Design", Routledge.
- The Urban Task Force, (1999): "Towards an Urban Renaissance", Routledge.

Social Development Planning Theories

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

- آشنایی دانش‌پژوهان با جریان‌های اجتماعی تاثیرگذار بر توسعه باهمستان‌ها

سرفصل مطالب:

- بررسی جریان‌های اجتماعی مولد تغییرات در شهرها
- بررسی نقش اجتماع و جامعه در شهر و شهرسازی

منابع:

- جیکوبز، جین (۱۳۸۸). "دوره تاریک پیش رو". مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- شیخی، محمد تقی (۱۳۸۴). "جامعه‌شناسی شهری". تهران، شرکت سهامی انتشار.
- ربانی، رسول (۱۳۸۱). "جامعه‌شناسی شهری". تهران، انتشارات سمت.
- شارع‌پور، محمود (۱۳۸۹). "جامعه‌شناسی شهری". تهران، انتشارات سمت.
- ممتاز، فریده (۱۳۸۳). "جامعه‌شناسی شهر". تهران، شرکت سهامی انتشار.
- وبر، ماکس (۱۳۷۵). "شهر در گذر زمان". تهران، شرکت سهامی انتشار.
- Flanagan w .g, (1999): " **Urban Sociology: Images & Structure**", New York Allyn & Bacon.
- Knox and pinch, (2000): " **Urban Social Geography: an Introduction**", London prentice hall.

Economical Development Planning Theories

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشیاز:	ندارد

هدف:

- آشنایی دانش‌پژوهان با جریان‌های اقتصادی تاثیرگذار بر توسعه باهمستان‌ها

سرفصل مطالب:

- بررسی جریان‌های اقتصادی مولد تغییرات در شهرها
- آشنایی با نظریات و دکترین‌های اقتصادی
- مطالعه چگونگی هدایت توسعه شهرها از منظر تحولات اقتصادی

منابع:

- آ. سولیوان، آرتور (۱۳۸۶): "مباحثی در اقتصاد شهری"، مترجم: دکتر جعفر قادری و علی قادری، تهران، نشر نور علم.
- اینهام، نوربرت (۱۳۷۹): "مدل‌های کاربردی در تحلیل مسائل شهری و منطقه‌ای"، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- بمانیان، محمدرضا و محمودی نژاد، هادی (۱۳۸۷): "نظریه‌های توسعه کالبدی شهر"، تهران، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- پاپلی یزدی، محمدحسین و رجیبی، حسین (۱۳۸۹): "نظریه‌های شهر و پیرامون"، تهران، انتشارات سمت.
- جی. گوته، ادوارد و ای. کلارک، سوزان (۱۳۸۹): "سیاست‌های توسعه و مدیریت شهری در عصر جهانی شده"، مترجم: دکتر اسدالله نقدی و فرحناز اسکندرلو، تهران، نور علم.
- درکوش، عابدین (۱۳۸۸): "درآمدی بر اقتصاد شهری"، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۸۳): "مکتب‌ها، نظریه‌ها و مدل‌های برنامه و برنامه‌ریزی منطقه‌ای"، یزد، انتشارات دانشگاه یزد.
- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۸۱): "برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری"، یزد، دانشگاه یزد.
- صباغ کرمانی، مجید (۱۳۸۰): "اقتصاد منطقه‌ای"، تهران، سمت.
- عسگری، علی و رازاتی، اسد و رخشانی، پدram (۱۳۸۱): "برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری (سیستم‌ها و مدل‌ها)"، تهران، نور علم.
- فیلد، برایان و مک گرگور، برایان (۱۳۷۶): "فنون پیش‌بینی در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای"، مترجم: فاطمه نقی‌زاده، تهران، انتشارات سازمان برنامه و بودجه.

- Capello, Roberta, (2009): "**Handbook of Regional Economics: Cities & Geography**", Edward Elgar Publishing, Inc.
- Edwards, Mary. E, (2007): "**Regional & Urban Economics Economic Development: Theory & Methods**", Auerbach Publications.

تعداد واحد:	۲
نوع درس:	اختیاری
نوع واحد:	نظری
پیشنیاز:	ندارد

هدف:

هدف از ارائه دروس ویژه آماده سازی دانشجویان برای انجام رساله‌ی دکتری بر حسب موضوع می‌باشد. این دروس با توجه به موضوع رساله دانشجویان و گرایش‌های دانشگاه ارائه می‌گردد.

